

IS ITALIJOS

Ryšy su šventųjų Metų jubiliejum Popiežius Pijus XII telkėsi apdovanoti Lietuvos Ministrą prie šv. Sosto Stasį Girdvainį Aukso Kryžiaus ir pasiuntinybės attachė Stasį Lozoraitį, jun. — Bronzos Kryžiaus ordenu.

Lietuvos Diplomatinio Sefas Stasys Lozoraitis, prieš išvažiuodamas į Romą, aplankė Vokietijos ambasadorių Romoje von Brentano. Būdamas Vokietijoje min. St. Lozoraitis susitiko su prel. M. Krupavičium.

Romos Klubu susirinkime, kuriame dalyvauja Italijos politikai ir užsienio diplomatai, min. Stasys Lozoraitis buvo pristatytas Italijos ministeriui pirmininkui ir užsienio reikalų ministeriui. Pasikalbėjime su Alcide de Gasperi St. Lozoraitis padėkojo už tai, kad savo paskutinėje kalboje parlamente jis priminė, jog Sovietų Sąjunga yra okupavusi Lietuvą, Estiją ir Latviją, suvaržydama savo iškilmingai pasirašytą nepuolimo sutartį su Baltijos Valstybėmis.

PAGERBĖ LAIMĖTOJĄ

Didžiulius Chicago politikierius nustebino faktas, kad Antanas Oliš, prieš kurį organizuoti ejo dalis jo paties partijos (respublikonų) atskirėlių, susibūrusių į abejotinos moralės vadinamąjį Westsides bloką, ne tik laimėjo rinkimus, bet ir Chicago mieste surinko balsų daugiau negu daugis kitų respublikonų kandidatų, įskaitant patį Eisenhowerį ir Strattoną, paaujo Illinois gubernatorių.

Italų vadovaujama Westside prieš A. Oliš varė akciją kaip prieš lietuvį, tariamai plačiai atvėrusį jo vadovaujamo sanitarinio distrikto duris tremtiniams lietuviams. Tuo tarpu pro tas "placius" atvertus duris į distrikto tarnybas yra pralindę vos 2 lietuviai tremtiniai, kurių vienas, jei dar ir ne pilietis, jau suskubo 2 metus atitarnauti JAV kariuomenėje, o kita yra čia gimusi Amerikos pilietė.

Savo rinkiminiam rajone, kuris apima Chicago miestą ir kai kurias jo apylinkes, Oliš surinko apie 1 mil. 200 tūkst. balsų. Laukiama, kad rinkimų duomenys paskatins politinius viešpačius daugiau skaitytis su lietuvių svoriu ir tikrai plačiau praverti jiems duris.

Kandidatavęs į teisėjų adv. A. Lapinskas Chicago mieste gavo per 663 tūkst. balsų, bet pralaimėjo drauge su visu tūzūnu kitų respublikonų kandidatų į teisėjus.

Demokratų sąrašą kandidatavęs lietuvis Alf. Wells surinko apie 789 tūkst. balsų ir drauge su tūzūnu demokratų pateko į teisėjų kadrą. Jo kadencija betgi trumpa, nebaigta 2 metų terminas.

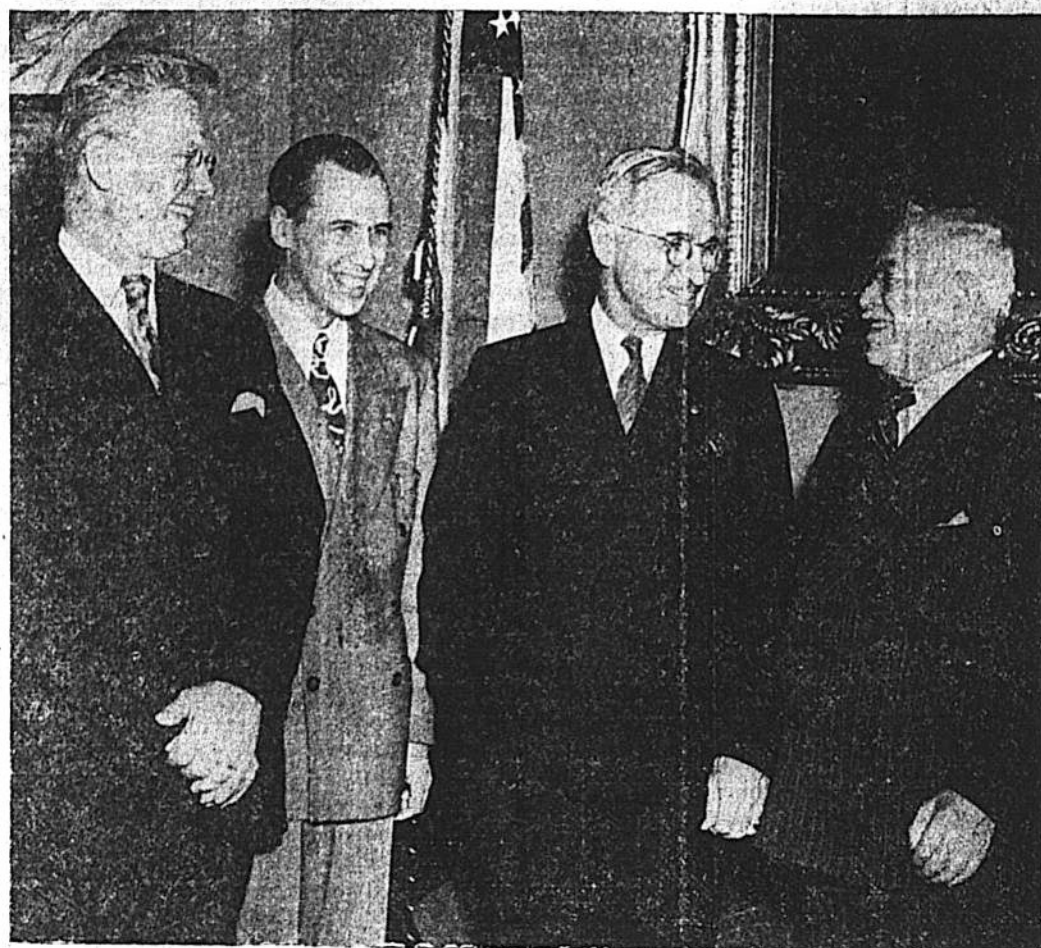
Lapkričio 6 d. Lietuvių Auditorijoje buvusiose pagerbtuvėse laimėtoja A. Oliš sveikino Lietuvos konsulas Dr. P. Daužvardis, prel. Urba ir gailėtingųjų seserų pirm. Mačiukienė.

Pagerbtuves surengė rinkimų komitetas, vadovaujamas Don Kuračio, Br. Budgino ir Linkuvienės, o talkininkaujamas visos eilės senųjų ir naujųjų ateivių.

J. P.

ESTAI APIE EGZILINĖS VYRIAUSYBĖS SUDARYMĄ

Estų spaudos pranešimas, esantis Estijos pasiuntinio pareigas, estų generalinis Konsulas New Yorke Johannes Kaiv, kal-

Lapkričio mėn. 6 d. mirė kongresmanas Adolph J. Sabath iš Illinois, demokratas. Mirė 86 metų. Buvo gimęs Čekoslovakijoje. Į Atstovų Rūmus pirmą kartą buvo išrinktas 1907 metais. Buvo perkintas ir šių metų rinkimuose. A. J. Sabath užstodavo pavergtųjų reikalus. Čia matome (dešinėje) kalbantis su prezidentu Trumanu ir lietuvių delegacijos atstovais A. Oliš ir P. J. Žiūriu.

Neo Lithuania 30 metų sukaktis

Prieš 30 metų — 1922 m. lapkričio 11 d. — laisvajame Kaune buvo įsteigta tautinė akademė korporacija Neo-Lithuania. Tuo metu Kauno universitete jau veikė eile akademinių organizacijų, tačiau Neo-Lithuania buvo pirmoji korporacija. Tai mini-me ne tik seniausios tautinės, bet ir apskritai pirmosios korporacijos 30-ji gimtadienis.

KAS PASKATINO STEIGTI TAUTINĘ KORPORACIJĄ?

Akademiniame to meto Kauno universitete (nuo 1930 m. pagerbto Vytauto Didžiojo vardu) gyvenime kiek aktingiau reikėsi katalikiški studentijos susibūrimai ir kairiųjų grupių studentų organizacijos. Tarp šių susigrupavimų buvo gyvai jaučiama

ideologinė vidurio tuštuma.

Sparninesė jauno u-t'o organizacijose dažnai pasireiškėdavo ekscentriškumas, gravituoja, kaip dažnam 1922 m. studentui atrodė, į tikslus, nesuderinamus

bėdamas Stockholme estų organizacijų atstovų susirinkime, griežtai pasisakė prieš egzilinės vyriausybės sudarymo mintį. Jis pareiškė, kad vienintėlis tvirtas pagrindas estų politikai yra tas faktas, kad Jungtinės Valstybės J. Kaiv atkreipė susirinkusiųjų dėmesį į tai, kad J.A. Valstybėse nėra nei vienos egzilinės vyriausybės; Amerika nėra pripažinusi, karui pasibaigus, tokios vyriausybės ir nėra jokio pagrindo manyti, kad galėtų pripažinti. Toks pat yra ir britų vyriausybės nu-

sistatymas tuo klausimu.

DR. JONAS PAPLENAS

su tautinėmis ambicijomis. Šioje atmosferoje gerai pasijuto ir ją išnaudojo antilietuviškai nusiteikę elementai. Bendruose studentijos susirinkimuose tasai elementas ėmė ignoruoti valstybinę kalbą, drįso reikalauti lygybės u-t'e svetimos (rusų, lenkų, žydų) kalboms ir kitais būdais siekė nulietuvinti pirmąjį Nepriklausomos Lietuvos mokslo židinį.

Nebuvo jėgos, kuri visą savo svorį galėtų ir norėtų mesti tiems ekscentriškumams atsdurti ir tautinio galvojimo studentų idėjomis formuoti ir skelsti. Būrys jaunų akademikų tai labai jautriai išgyveno... ir ryžosi veikti. Po kelių nemigos naktų atsirado statutas, ir 1922 m. lapkričio 11 d. Kauno u-t'e buvo įregistruota Lietuvių studentų tautininkų korp! Neo-Lithuania.

PRADININKĖS ĮTAKOS VAISIAI

Korporacijos idėjos vedė į jos eiles tautinės minties jaunimą, nerandantį vietos nei "kairėje" nei "dešinėje". Vis beauganti ir techniškai vienuose rėmuose netelpanti jauna korporacija leidžia spiečių: į atskirą korporaciją — Filiae Lithuaniae — išsiskiria moteriškoji korporacijos lytis. Dotnuvoje, kur, žemės ūkio Akademijai įsisteigus, nusikėlė dalis korporantų, suorganizuojama Jaunosios Lietuvos korporacija. Brolisčių korporacijų sąrašas vis ilgėja: Kaune — Lietuva, Klaipėdoje — Herkus Monte, Vilniuje — Geležinis Vilkas ir tremties metais Vokietijoje — Viltis. Tai vis tos pačios idėjos broliai.

Ne be pirmųjų įtakos atsiranda dar ilgesnė eilė tautinės min-

ties korporacijų, kurios su pirmosiomis suėla ir draugingas santykius.

Neo-Lithuanos dvasiai per ankšta akademiniuose rėmuose. Neo-lithuanai su ja eina į priešuniversitetinę moksleiviją, steigdami Jaunosios Lietuvos būrelius. Toliau ryžtamasi

dar plačiau į jaunimą.

Korporantų sumanymų ir jų pastangomis 1927 m. įsteigiama plačioms kaimo ir miesto namams skirta Lietuvių tautinės jaunomenės Jaunosios Lietuvos sąjunga. Korporantų vadovaujama ji per 12 metų išaugo į vieną didžiausių Lietuvos organizacijų.

Per 17½ metų Laisvoje Lietuvoje tautinio jaunimo organizuota pradininkė išvarė eilę ir platų barą. Jos išauginti arba jos įtakoje išaugę žmonės vis plačiau jungėsi į mokslo, kultūros, visuomenės ir politikos sritis.

IDEOGINIAI BRUOŽAI

Neo-Lithuanos ideologiją nusako jos šūkis Pro Patria. Jis įpareigoja narį savo jėgas skirti Tėvynės ir tuo pačiu tautos gerovei, nes tėvynės gerovė yra juk tautos gerovės sinonimas. Į ideologinę vidurio tuštumą akademiniame gyvenime atėjusi Neo-Lithuania pasirinko viltininkų, pažangiečių, tautininkų kelią. Ji pasirinko ideologiją, kuri į centrinę vietą iškelia tautinį interesą, o savo veikimą grindžia krikščioniškosios dorovės dėsniais. Bet ji nesiriboja kurioš vienos krikščionių tikybos nariais ir nepalieka kitų savo galvojimo tautiečių už durų. Pagrindiniai jos nariai išviršiniai reikalavimai — lietuvių tautybė ir krikščioniškoji moralė. Gi vidujinis aktyvas, vedas ją, į tautinės korporacijos eiles yra — jo tikėjimas tautinės ideolo-

gijos pranašumu lietuvių tautos sąlygomis.

Būdingas tautinės ideologijos bruožas — jos nepriklausomumas nuo statinių, daugiau ar mažiau sustingusių, mažiau ar daugiau ortodoksinių dogmų. Jos nevaržo tautos dvasiai svetimi, importuoti pasaulėžvalginiai dėsniai ir jos neribuoja jokie internacionalai. Svarbiausias jos apsisprendimo kriterijus — tautinis tikslingumas, suderintas su krikščioniškąja dorove. Jai yra svetimas tautos narių skirstymas tikėjimais, profesijomis ar klasėmis. Individo egoizmas, lygiai kaip ir paskiros grupės ar klasės egoizmas, jos pažiūra, su-bordinotinas tautos interesui.

Nebūdamas įsprausta į internacionalinius idealistinės ar materialistinės pasaulėžvalgos varžtus, tautinė ideologija yra laisva eiti drauge su gyvenimo pažanga.

Tuo nepriklausomu tautinės ideologijos keliu nuo 1922 m. eina Neo-Lithuania.

TAUTINĖS IDEOLOGIJOS PRASMĖ DABARTIES SĄLYGOMIS

Tautinės ideologijos prasmė itin ryški dabar. Svetur radę prieglaudą ir dažnai neblogo duonos kšni, jaučiame dvasinį merdėjimą. Randame gausios medžiagos ir gerų pavyzdžių įvairiose srityse, tik to viso pasigendame tautinėje srityje. Jaučiame, kad joje mes patys turime būti iniciatoriai ir kūrėjai, nes čia niekas mums nieko negali pasiūlyti. Ir dargi priešingai: stiprios įtakos, — vienuro padiktuotos, kitur spontaniškos, — mus ir ypač mūsų vaikų veikina, blukina, tautiškai nuankšta akademiniuose rėmuose. Neo-lithuanai su ja eina į priešuniversitetinę moksleiviją, steigdami Jaunosios Lietuvos būrelius. Toliau ryžtamasi

dar plačiau į jaunimą.

Korporantų sumanymų ir jų pastangomis 1927 m. įsteigiama plačioms kaimo ir miesto namams skirta Lietuvių tautinės jaunomenės Jaunosios Lietuvos sąjunga. Korporantų vadovaujama ji per 12 metų išaugo į vieną didžiausių Lietuvos organizacijų.

Per 17½ metų Laisvoje Lietuvoje tautinio jaunimo organizuota pradininkė išvarė eilę ir platų barą. Jos išauginti arba jos įtakoje išaugę žmonės vis plačiau jungėsi į mokslo, kultūros, visuomenės ir politikos sritis.

KORPORACIJOS DVASIA NUGALI LAIKĄ IR ERDVĘ

Neo-Lithuanos dvasia išliko sveika visomis sąlygomis ir visur, kur tik atsirado jos narių. Korporacinis magnetizmas jungia jos narius visuose kontinentuose, įveikdamas tolimą erdvę. Sunkūs laikai dar labiau užgrūtybę ir krikščioniškoji moralė. Gi vidujinis aktyvas, vedas ją, į tautinės korporacijos eiles yra — jo tikėjimas tautinės ideolo-

patekusius kolegas V. Vokietijoje prisimenant.

Broliško santykyje čia, JAV-se, su artimiausiomis korporacijomis įsijiejo į dar tamsesnę formą — tautinių korporacijų sambūrius, kurie šį rudenį švenčia trečiąją metų šventę. Artėja, regis, laikas sudaryti tokių sambūrių visur, kur yra daugiau tos šeimos narių, o visiems sambūriams sukurti centrinių organizacijų.

30 metų Neo-Lithuania garbingai ejo likimo keliu. Laisvės metai atžymėti mokslinimosi ir auklėjimosi ženklais, akcija visuomenės ir kultūros srityse ir gyvu reagavimu į Lietuvos gyvenimo politinius reiškinis. Priešų okupacijos ir teroras nutraukė normalų korporacijos gyvenimą, dalį korporantų sunaikino, dalį ištrėmė, dalį išstūmė iš tėvynės, privertė paslėpti korporacijos insignijas, bet nesulūgdė jos dvasios. Ji gyva ir gabi visur, kur tik yra jos narių; pavergtoje tėvų žemėje, Sibiro taigose ir laisvajame vakarų pasaulyje.

Ne džiaugsmo nuotakomis minime 30-sias Neo-Lithuanos metines. Iškilmių dieną korporacijos vėliava neplevėsuoja nei prie Gedimino kalno nei prie Laisvės stovylos ir pagarbiai palenkta neglosto Nežinomo Kareivio kapo... Tik mūsų mintys skrieja per tūkstančių mylių erdvę, per geležines užvaras, lanko žuvusiųjų kaulus ir guodžia kenčiančius brolius...

Bet visų mūsų viltys susilieja į galingą Vilčių Nemuną — Tėvynės prisikėlimo diena artėja, ji ateis... Visų mūsų vieningas ryžtas — tarnauti tam didžiajam Tėvynės Aukurai, kuriam esame prisiekę prie korporacijos vėliavos. Visų mūsų širdyse ugnimi dega PRO PATRIA!

VISAM PASAULY

• Eisenhower prezidentiniuose rinkimuose gavo 31,862,042 balsus. Stevensonas gavo 25,516,390 balsų. Eisenhower laimėjo 39 valstybėse ir gavo 442 elektorius. Joks JAV prezidentas niekad nebuvo gavęs tokios didelės persvaros.

• Prezidentu išrinktas Eisenhower jau paskyrė Cabot Lodge iš Mass. atstovu į Krašto apsaugos ir Valstybės departamentus. Bankininką J. M. Dodge iš Detroito paskyrė aiškintis biudžeto klausimus.

• Valstybės Departamente, po respublikonų partijos laimėjimo, pastebimas nemažas nervinimasis. Eilė valdininkų laukia naujų šeiminių tikėdamosi, kad iš darbo būsią atleisti. Tokių priskaitoma net iki 100.

• Pietų Korėjos prezidentas Syngman Rhee ruošia labai iškilmingas Eisenhowerio sutiktuves, Korėjoje.

• Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Trygve Lie pasitraukia iš savo pareigų.

• Vokietijoje žymiai pagyvėjo buv. Hitlerio patikėtinių veržimasis į valdžią.

• Vakarų Vokietija ruošiasi sukurti 500,000 karių karinę jėgą. Joje būtų 22,000 karininkų ir puskarininkų specialistų.

• Vakarų Vokietijai pasižadėjus išmokyti Izraeliui 775 milijonus dolerių skriaudų atlyginimui už žydų turtus, arabų kraštai sukilo protestuoti ir boikotuoti V. Vokietiją. Vokiečių prekybinė delegacija jau neįsileista į Saudi Arabiją.

• Philip Murray, CIO pirmininkas, lapkričio 9 d. mirė San Francisco.

• Lapkričio mėn. 9 d. Izraelyje mirė pirmasis jos prezidentas Dr. Chaim Weizmann. Mirė nuo širdies smūgio. Buvo 77 metų amžiaus.

• Anglijos vyriausybė, vėsama taupymo politiką iš valdžios įstaigų atleido 10,000 tarnautojų.

• Pagal karinės valdžios pranešimus Korėjoje jau buvo išvesti iš rikiuotės 124,569 amerikiečiai. Jų tarpe 19,446 užmušti.

ITAMPA VOKIETIJOJ

Jau seniai buvo pastebėta, kad Vakarų Vokietijos ūkis po šio karo, nepaprastais šuoliais pakilo. Europos reikalų stebėtojai pripažįsta, kad Vokietija daug greičiau iš ekonominės suirutės išėjo, negu laimėjoja Prancūzija ir Anglija. Tie patys šaltiniai pažymi, kad Vokietija taip greit nebūtų pakilusi, jei: 1. Nebūtų susilaukusi labai stiprios Amerikos ūkinės pagalbos ir 2. Jei būtų reikėję tuoj savo jėgomis patikrinti esamų sienų apsaugą.

Ūkiniai atsigavusi ir savo kaimynų pralenkusi Vokietija dabar pradeda išgyventi nemažus vidaus nesklaidumus. Visi pastebi, kad nepaprastai greit ir aktyviai kelia galvas vakarykščiai karo nusikaltėliai, įvairūs Hitlerio laikų pareigūnai. Vadinamas demokratinis auklėjimas, kurį amerikiečiai, anglai ir prancūzai skiepjo Vokietijos tautoje, nedavė patenkinamus rezultatus. Vokiečiai nacionalsocialistai tol buvome ramūs, kol panašiam pasireiškimui grėsė didelės bausmės. Bet kai iš kalėjimų prasivėrė vakarykščiams nusikaltėliams dūrys, tuoj prasidėjo ir nauji šūkliai, kad Vokietija labai nuskrusta, kad ją visi skriaudžia ir reikia siekti naujo laimėjimo... Ypač šiais šūkliais užsidegė jaunimas.

Eilėje Vokietijos didžiųjų miestų paskutinėm savaitėm pasirodė jau ir vėliavos su svastikos ženklais. Daugelyje vietų, įvairius pareigūnus rinkimus laimi vakarykščiai nacionalsocialistai.

Pati Vokietijos vyriausybė esamus reiškinis vadina nauja Vokietijos įtampa, kuri gali vėl pridaryti nemažai painiavų. Ypač naujieji nacionalsocialistai išnaudoja painiavą dėl susitarimo su Izraeliu. Jie čia laiko vieną ranką su arabais, kurie grašina Vokietijai visišką ekonominę boikotą. Nacionalsocialistai ragina gyventojus, kad šie spautų vyriausybę ir ši atsiskaitytų nuo susitarimo.

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telephone: ENdicott 1-4486

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-Jos (Inkorporuota), 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: ENdikott 1-4486

Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.00. Atsk. Nr. kainą 10 centų.

KAS ir KUR

• Balys Vitkus, buvęs Žemės ūkio Akademijos profesorius, dabar dirba LRKSA kaip generalinis organizatorius. Tokiu pat organizatorium yra J. Bajerčius.

• W. F. Laukaitis, kandidatavęs Baltimorėje į kongresą, pralaimėjo. Yra tvirtinimų, kad W. F. Laukaitis nesugeba laimėti simpatijų ne tik svetimųjų, bet ir lietuvių balsuotojų. O Baltimorėje buvo šiais metais palanki respublikonams.

• Kultūros Fondo paskelbtam dramos konkursui paskutiniu metu atsiųsti trys veikalai: Perkūno Ozelio "Dėdės Bernardo valia", Kauno "Prarastasis kraštas" ir J. J. "Seimos laimė motinos rankose". Dramos konkursui veikalus reikia įteikti iki gruodžio mėn. 31 dienos.

• Steponas Minkus iš Bostono praneša, kad nuo lapkričio mėn. 16 dienos jo vedama radio programa bus girdima tomis pat dienomis nuo 12 iki 12:30 val.

• Vyriausiojo respublikonų rinkiminio būstinės New York, gen. D. D. Eisenhower, laimėjęs rinkimus, nusifotografavo su A. S. Trečioku.

• New Yorke gyvenanti tremtinė Magdalena Jakevičiūtė jau treči metai BALFui aukoja po 50 dolerių. Tai retas, bet įsidėtinęs pavyzdys.

• Dr. S. Bielis, žinomas visuomenininkas iš Chicagos, per BALF Diepholzo gimnazijai pasiuntė \$240 auką. Tai irgi retas aukotojas, taip gražiai įvertinęs gimnazijos svarbą.

• Vokietijos ir Didž. Britanijos

Lietuvių Bendruomenės sujungė turėtas knygy leidyklas ir naują leidyklą pavadino "Bendrėja".

• Vasario šešioliktosios gimnazijoje Diepholze dabar mokosi: 64 berniukai ir 56 mergaitės. Parengiamosios klaseje mokosi 14 berniukų ir 16 mergaičių. Iš minėtų mokinių 82 kilę iš Aukštaitijos, Zemaitijos ir Suvalkijos, 28 iš Klaipėdos krašto ir 10 iš Rytprūsių.

• Belgijoje esantiems lietuviams dabar vadovauja Pranas Stelmokas. Jo adresas: 53, Chaussee de Verriers, Chaudfontaine — Liege, Belgique.

• Vokietijos Lietuvių Bendruomenė yra surinkusi nemažą žinių apie eilės asmenų likimą iš Gelvonių valsč. (Ukmergės apskr.), Krosnos valsč. (Marijampolės apskr.) ir Lekečių valsč. (Šakių apskr.). Žinias galite gauti: Litauisches Zentralkomitee, Hanover-Kleefeld, Hegelstr. 6, Germany. Teiraujantis savo artimųjų, pridėkit atsakymui 5 tarp. pašto kuponų, jei norite atsakymą gauti oro paštu.

• Dr. K. Vyšniauskas, džiuvos specialistas, dirbęs Molly Stark Sanatorium, Clinton, Ohio, išlaikė specialybės egzaminus ir gavo teisę American College of Chest Physicians.

VILTIS

laukia jūsų

talkos!

2000 vaikų laukia Kalėdų Senelio

Kiek džiaugsmo vaikams, kai, eglutės šviesoms spragsint, "Kalėdų Senelis" jiems dalina įvairias dovanėles. Ne vienam tokia eglutė ar "Kalėdų Senelis" su dovanėlėmis liks šviesos spindulys per visą gyvenimą, nes vaikystėje gauti įspūdžiai palieka neišdildomų pėdsakų.

O kas gi šiomet per Kalėdų šventes praskaidrins skurdą, pilką ir niūrų gyvenimą tų mūsų 2,000 vaikų, kurie su ligoniais ar paliečiamais tėveliais turėjo likti Vokietijoje ir Austrijoje? Kas gi jiems atneš kibirkštį šviesesnės vilties per tą Didžiojo Kūdikėlio gimimo šventę, kad jie nesijautų vieniši ir visų apaleisti? Jų tėveliai net reikalingo maisto negali jiems parūpinti, tai apie kalėdines dovanėles nei kalbos negali būti. Nebėra IRO, YMCA ir kitų tarptautinių organizacijų, belieka tik BALFas, kurio paramos dydis pareina nuo mūsų tautiečių Amerikoje geradarystės ir dosnumo. Lietu-

viai vaikučiai Vokietijoje ir Austrijoje per ateinančias Kalėdas, grauždami sausos duonos plutą, tik svajoti tegalės apie šviesų nuskaidrintą ir žaisleliais spindinčią eglutę, jei mūsų lietuviai Amerikoje neišties savo rankos ir bent valandėlei nepradžiugins mūsų vaikų, išbalusių nuo menko ir nykaus tremtinio gyvenimo.

Nuoširdžiai kreipiusi į visus Amerikos lietuvius, taip suaugusius, taip mažutėlius: pasigalvokite ten likusių nelaimingų vaikų, suteikite jiems pagal savo išgalę auką, kad BALFas galėtų kuo greičiausiai jas pasiųsti ir kad jos pasiektų vaikučius dar prieš Kalėdas.

Vaikučiai taip pat prašomi paaukoti vieną kitą savo žaisliukų vargšui lietuviui ar lietuvaitei tremtyje. Aukodami žaislelius, prisiimate prie jų savo adresus, kad dovanas gavę vaikučiai betarpiškai galėtų padėkoti.

Būkime gailestingi ir tai padarykite savo gerais darbais, dosniai aukodami mūsų skaudžiai kenčiantiems pabėgėliams tremtyje. Dievas atlygins geradariams gausiomis malonėmis už šiuos gailestingus darbus.

J. B. Končius

BALFo Pirmininkas

Visas aukas malonėkite siųsti: United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Kam Nepriklausoma Lietuva yra tikslas, visi skaito

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba, apjungianti įvairių politinių pažiūrų bei partijų ir visokių religinių bei neregulinių įsitikinimų lietuvių bendrą tikslą: Lietuvių tautos progresas ir Lietuvos Nepriklausomybė.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA sprendžia neišspręstus Lietuvos ateities klausimus bei aktualias problemas, daugiausia rašo apie gyvenimo ir išsikūrimo sąlygas Kanadoje ir kituose kraštuose.

N. L-VOS kaina: Kanadoje \$5.00, visoje Amerikoje \$5.00 ir kitur \$6.00.

Adresas: NEPRIKLAUSOMA LIETUVA, 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada. Naujai atvykę "N. L." gauna bargan ligi uždirba.

AR ŽINAI?

Karališkųjų DP Europoje priklaikijama 14 asmenų: 9 buvę karaliai ir 5 pretendentai. Tik nežymi jų dalis tebegyvena ištaijingai, visi kiti daugiau ar mažiau pasiveržia diržus.

15-metis Bulgarijos Simeonas gyvena su savo motina Madride. Jugoslavijos Petras gyvena savo uošvės rūmose Venecijoje. Rumunijos Mykolas, kadaise valdęs 160 pilių ir tūkstančius ha žemės, nusipirko prie Londono 50 ha žemės ir pradeda auginti kiaules. Jo tėvas Karolis, pagarsėjęs savo romanu su Mme Lupescu, gyvena prie Lisabonos. Musolinio nuo sosto pavarytas Albanijos Zogu rengiasi atkelti Amerikon. Italijos trum-palaikis katalius Umberto gyvena Portugalijoje.

Kilmingųjų DP sąrašas dar reikia įtraukti šiuos karalius: Belgijos Leopoldas, Jordanijos Talai ir Egipto Farukas.

Garsioji Louvre meno galerija turi 147.750 meno objektus. Ją aplanko kas mėnuo iki 10.000 žmonių. Megiamiausias dalykas yra berankė Milano Veneros stovyla, antroje vietoje yra Leonardo da Vinci Mona Lisa. Šioje galerijoje šimtmečiais surinkti meno kūrinių nėra apdrausti, nes, vadovų nuomone, nei vienas iš būsimų daiktų negali būti, gaisro ar vagystės atveju, pakeistas kitu tokiu pat.

Vokietijos spauda praneša apie pirmus bandymus apšildyti dideles sales, bažnyčias ir pan. infra-raudonųjų spindulių pagalba. Pastato palubėj ištiesiami į neono lempas panašūs vamzde-

liai, o už jų pritaisomi veidrodiniai reflektoriai. Iš vamzdelių sklindantieji spinduliai reflektorių nukreipiami į pastato vidų. Infra-raudonieji spinduliai, kaip ir saulės spinduliai, yra šalti, oro nesusildo, o tik jų palieistas daiktas jaučia šilumą.

Normalios krosnys apšildo patalpos orą ir tik nuo šilto oro sušyla patalpoje esą daiktai. Todėl didelei patalpai apšildyti reikia daug šiluminės energijos ir laiko. Tuo tarpu naujoji šildymo sistema ir taupesnė, nes neišdoro viso patalpos oro, ir spartesnė. Sakoma, 300 kvadratinį metrų 6 metrų aukščio salei sušildyti užtenka 15 minučių. Naujosios šildymo sistemos įrengimas kainuoja mažiau, nei iki šiol var-totųjų įrengimas.

Greičiausi pasaulyje liftai (elevatoriai) yra New Yorko dangoraižy RCA. Jie pakyla 1400 pėdų per vieną minutę (apie 30 km. val.) ir iš pirmojo aukšto nesustodami pasiekia 65-jį per 37 sekundes.

Detroito gyventojai žymiai rečiau apšaukiami pravažiuojančių automobilių vandeniu ar je galerijoje šimtmečiais surinkti meno kūrinių nėra apdrausti, nes, vadovų nuomone, nei vienas iš būsimų daiktų negali būti, gaisro ar vagystės atveju, pakeistas kitu tokiu pat.

KALĖDINES ir NAUJŲJŲ METŲ

sveikinimo atvirutes,

dail. PAULIAUS AUGIO

darbo,

užsisakykit Dirvoje. Viena

dežutė — 12 atviručių su

vokais — tik \$1.00.

Siųskit \$1.00 ir tuoj gausit

atvirutes

DIRVA,

6820 Superior Avenue,

Cleveland 3, Ohio

LIETUVOS KARIUMENES MINEJIMAS BALTIMOREJ

Kiek tik mūsų akis gali įžvelgti į mūsų tautos praeitį, mes ją matome besigrimiančią su priešais. Senesniais laikais nuolatinės kariuomenės nebuvo. Priešai, tuomet tai buvo dažniausia kryžiuočiai, kraštą užpuolus, visus vyrus šaukdavo kraštui ginti. Vėliau, Didžiųjų Kunigaikščių laikais, atsiranda nuolatinė kariuomenė, kuri gyvavo iki pat Lietuvos padalinimo aštuoniolikto šimtmečio pabaigoje (1795 m.) ir tik 1918 metais, laisvei švin-tant, buvo vėl atkurta. Nepriklausomos Lietuvos Kariuomenė. Šių metų lapkričio 23 d. su-kanka 34 metai nuo Lietuvos Kariuomenės atkūrimo. Lietu-vių Sąjungos "Ramovė" Balti-mores skyrus tą dieną rengia iškilmingą sukaiktės minėjimą.

Iškilmės prasidės 10 val. pamaldomis Sv. Alfonso bažnyčioje už žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Per mišias giedos Kauno val-s-tybinės operos solistas Ipolitas NAURAGIS.

Po pamaldų, 7 val. vak. Sv. Alfonso parapijos salėje įvyks iškilmingas posėdis ir koncertas. Posėdyje bus pranešimai Liet. kariuomenės temomis ir pagerbi-ti kūrėjai-savariai ir Vyties kryžiaus kavalieriai. Koncerte dainuos solistas Ipolitas NAURAGIS, akompanuojant ponai H. Leonienė, dabar profesoriau-jančiai Peabody Konservatorijoje.

Visi baltimoriečiai, o taip pat kaimynai vašingtoniečiai, o ypač jaunimas, kviečiami į minėjimą, mūsų laisvės dienoms prisiminti ir pasisemti pasiryžimo ateitai, ateities kovoms, nes mūsų visų didžiausia ir švenčiausia parei-ga — visomis išgalėmis ir viso-mis priemonėmis kovoti dėl mū-sų tėvų, brolių ir sesių, pasi-l-kusių Lietuvoje laisvės, dėl mū-sų tėvų žemės laisvės.

Dalis minėjimo pelno, jei tokio būtų, skiriama Liet. kariume-nės invalidams šelpti. K. P.

REMK SAVUOSIUS!

RASOMOSIOS MASINELES visų geriausių firmų, lietuviš-kais, amerikoniškais ir kitokiais raldynais, pardudamos išsimo-kėtinai, o tam tikrais atvejais ir su 10%-15% nuolaida. V. BARTKUS — 712 E. 92 St. Tel.: LI 1-6716. (43)

Kaip mes apleidome NAMUS

JANIS JAUNSUDRABINŠ

Romano — kronikos "Aš pasakojau savo žmonai" fragmentas

Vertė EMILIS SKUJENIEKAS

(Tęsinys iš perleito numerio)

— Argi žmogus ne pats brangiausias turtas, ir vis dėlto mes nesibijome net savo artimuosius pakasti žemėn. O jei kas ir kasinė, tai tik dėl kokio nors papušalo arba žiedo. Tegu kasa, ponas Brimerbergis. Turtingas nekas.

— To nesakykite. Žinote ką? Jūs, ponai, pasakojote, kad jūsų namai pirmutiniai dešinėj pusėj, važiuojant iš Dygos. Netiesa? Aš rytą nuvažiuosiu ir pasiimsiu, ką dar rasiu vertingesnio. Tikrai duokite man raštą. Bent tą pačią siuvamą mašiną. Už bufeta gausite du — nebūkime smulkmeniškai — tris kilogramus sviesto. Už rūbų spintą tiek pat. Tikriausiai surasiu dar ką nors, kas man patinka. Manimi tikrai galite pasitikėti. Kaip jau sakiau, aš šimtą eilė-raščių atmintinai. — o gal jūs norėtu-mėt važiuoti kartu? Dar geriau.

— Ką čia apie tų, — atsakiau aš, duodamas ranką. — Bet dabar jūs turi-

te važiuoti. Vienuolika jau baigiasi. Krikštamočia turi ryt anksti kelti. Ji nori jus išleisti per vartus. Labai ačiū už pagalbą.

— Nėr už ką, — Brimerbergis prielankiai atsakė. — Bet tą laišką, tą laišką!

— Tiesa, tą laišką.

Aš išėjau į kitą kambarį ir parašiau ryšių centralės šefui, kad jis šio laiško nunešėjui įteiktų visas tuščias bonkas, kiek tik bus virtuvės spintoje. Daugiau nieko. Tada padaviau kruopš-čiai užlipdytą laišką Brimerbergiui, kuris jį imdamas tarė:

— Su tuo užmokėsiu tai ryt va-kare. Ateikite vienas arba kitas į Džu-tos gatvę, antrą numerį.

— Ką čia apie užmokėsi. Jūs jau mums parodėt tiek palankumo.

— Ar netiesa? Iš tikro, jūs čia nesėdėtumėt, jeigu aš nebūčiau apsi-ėmęs jus vilkti. Ar ne taip?

Jis paėmė savo ranką, o tu, žiūrė-dama į šalį, atsakei:

— Aišku.

— Argi ne gerai, kai susitinki su gerais žmonėmis?

Tada Brimerbergis kratė tavo ran-ką iš visos širdies, ir kratė vis smarkyn, kai tu pasakei, kad iš tikrųjų gerai, kai susitinki su gerais žmonėmis.

— Matote, toka jau tas gyvenimas, — jis iškilmingai pakėlė balsą. — Ga-lima sakyti, margsnis už bet kurį ro-maną. O-ū, ką čia vien apie mane būtų galima parašyti, jei tik aš imčiau pa-sakoti, — jis vėl kreipėsi.

— Tuo aš tikiu.

— Tuo tarpu, kai būsite pasilsėję, parašykite ką nors apie mūsų keistą susitikimą ant Vidžemės plento bėgimo laikais. Bus žmonėms ką pasiskaityti.

Aš pats perskaitysiu ir pasijuoksiu.

— Kaipgi ne. Iš gero pokšto kiek-vienas pasijuoks. Bet dabar mes jus la-bai prašytumėm...

— Aš pats jaunystėje buvau didelis knygų mėgėjas. Šimtą eilėraščių bu-vau išmokes. Kaip Dievą myliu! Mano galva, toli gražu, nebuvo tokia medinė, kaip daugelio. Užsigėdžiau išmokti ir išmokau. Dar ir dabar galiu pasakyti, nors vidury nakties.

— Pavyzdžiui?

— Na, nors tą patį — et, kaip čia buvo jo vardas... Žinote, negalima gi

per visą amžių išlaikyti galvoje tiek poetų vardų. Palaukite, kaip ten buvo toji pradžia... Hm!

— Bandykite prisiminti. Bent vie-ną eilėraščiųą turite pasakyti. Juk da-bar jau beveik vidurnaktis. Pradėjo-me kalbėti apie poeziją. Valgyta kotle-tai ir gerta šermukšninė. Tegrįžta jau-nystės nuotaika!

Brimerbergio veide nebuvo nei žy-mės šios nuotaikos. Valandėlį jis dar stovinėjo, lūpomis lyg tai bandydamas sudaryti žodžius, bet pagaliau prisi-pažino:

— Žiū, kaip užsimiršta, kada nėra laiko perkilnoti tai, ką kada nors esi mokėjęs. Ar neturėtum ko užsirūkyti — atsisveikinant?

— Prašau. Bet dabar tai —

— Visa dežutė? Žinoma, jei pats nerūko... Ačiū, ačiū!

— Ką ten už menkniekį!

— Tiesą pasakius, jei aš nebūčiau pasitaikęs, jūs dar dabar tampytumė-tės su savo sunkiuoju vežimu po Ropa-žų gatvę, jei iš viso būtų išeję Balo-džių kalną. — Na, tai iki rytvakarui, jei dar suspėsiu. Pirmieji namai iš de-šinės, netiesa?

Brimerbergis dar sykį atsisveiki-no, ranka buvo šalta kaip ledas, nors ir buvo gerta degtinė ir karšta arbata ir

sėdėta pusėtinai šiltoje, nors ir neku-rentoje patalpoje.

6.

Kai mūsų svetys buvo išėję, mes dar valandėlį pasižėnučiavome apie viską, kas dieną buvo patirta. Daugiausia buvo minėtas Brimerbergio vardas. Tu negalėjai atleisti akiplėšiškumą, ka-da jis mane užkalbino, kai susitikom pirmą kartą. Aš pykau, kad jis buvo tavo apgavęs už tuos batūs, už kuriuos jis vidury nakties gaus penkeriopai tiek, kiek jis tau sumokėjo. Bet to, jis buvo mums lyg ir iš burnos ištraukęs abu kotletus ir išgėręs visą bonką li-kerio. O pagaliau, mes dar turėjome jaustis kaip skolininkai už vežimą, nuo kurio jis mus buvo atpalaidavęs. Tik-ras niekšas!

Bet tada pradėjome visą tą reika-lą apžvelgti iš kitos pusės, ir beveik iš-sigandome. — Ar aš nebuvau pasielgęs netinkamai, liepdamas jam be reikalo leistis į tokią ilgą kelionę su tokio gėdingu laišku? Visgi Brimerbergis buvo vienintelis žmogus, kuris mums ištisė pagalbos ranką, nors ir ne be savanaudiškų tikslų.

(Pabaiga)

M Ū S Ų K Ū R Y B A

Jurgio Savickio Šventoji Lietuva

Jurgis Savickis — labai sa-
vaiminga figūra mūsų literatū-
roje. Atėjo jis į literatūrą dviem
pirmiaisiais novelių rinkiniais
(Šventadienio sonetai, 1922 m.,
ir Ties aukštu sostu, 1928 m.)
puošnus savo lauzytu stilium,
šaltas ir ironiškas, besikypas ir
šaltu žvilgsniu besidairas džen-
telmenas.

Velian jis išleido kelias kelio-
nių aprašymų knygas, bet bele-
tristikoje tebesivertė vis tais
pirmiaisiais dviem rinkiniais,
nieko daugiau nebepridėdamas
iki pat pastarųjų metų, kol "Ga-
bija" 1951 m. išleido naują jo
novelių rinkinį "Raudonus batu-
kus". Tą naująją knygą mūsieškė
kritika sutiko labai gražiai, ori-
ginaliajam autoriui nepagailėda-
ma ne tik ko, bet ir komplimen-
tų.

Bet ligi šiol J. Savickį skaity-
tojas pažinojo tik kaip novelistą
ir kelionių aprašymų autorių.
"Tremties" knygų leidykla nese-
niai pristatė jį mums dar su ne-
matytu žanru: Savickį romanis-
tą, rašantį tuo pat lauzytu sti-
liu — išleido jo romaną "Šven-
tąją Lietuvą", net 248 puslapius
smulkaus šrifto.

Kas pažinojo J. Savickį, savo
novelėse teptuko brūkšniais ku-
riantį, imdamas į rankas šią
knagą, turės suabejoti, ar to-
kiais pat brūkšniais galima nu-
tapyti visą romaną. Šitoks spė-
jimas pasitvirtina: tai nėra ro-
manas, kokius rašė Zola ar Bal-
zakas ar Dostojevskis, ar kokių
norėtų dar kai kurie mūsų kri-
tikai. Tai romanas šių dienų va-
karietiškojo pasaulio supratimu,
didelė mūsų lietuviškojo gyve-
nimo iškarpą, visumose labai
simpatiška, šilta, kupina humo-
ro, švelnumo, nuotaikos, nors
atskiruose epizoduose tiesiog pa-
kartuviska ir net vargu įtikima.

Vakary pasaulis šiandien ro-
manui jau nebeatostojosi dostoje-
vskių reikalavimų: kankinti ir
kankinti veikalo herojus, dieną
ir naktį, kol jie savo sudžiūvusią
ir nukankintą sielą atiduos Die-
vui, taip pat gal dar vis tebeke-
liančia, arba auginti didžiulę
draminę įtampą, ruošti tragedi-
jas. Vakarams romanas — di-
desnės apimtys beletristinis vei-
kulas. J. Savickis "Šventojoje
Lietuvoje" taip pat nedaro tra-
gedijų; greičiau jis pastato sa-
voką į tragikomiską padė-
tį pagal savo įprastinį būdą
žiūrėti į žmones ir pasaulį su
ironiška šypsena.

"Šventoji Lietuva" neturi net
vyriausiojo veikėjo, apie kurį
suktųsi visos veiksmai ir kurį
šaltiniai veikėjų tik ryškintų.
Gal tai net ne šeimos istorija,
nes kai kuriuose plaučiuose epizo-
duose veikia, tie šiuo ar tuo su
Tvirbutų šeima susiję žmonės
patys vieni. Tai būtų greičiau

B. KAZIMERAITIS

vieno žemaitijos kampelio isto-
rija, iš senųjų laikų kryptanti į
naujuosius, šventoji Lietuva,
nykstanti ir atsiskaitanti savo ba-
joriško ir tradicinio išdidumo ir
tradicinumo, nes žemė pereina
kaimečių, nes bajoro vaikas ir
su kaimiečių moka kurti gražų
gyvenimą ir, svarbiausia, neda-
ryti tragedijų, žiūrėti realiai,
nuoširdžiai ir optimistiškai.

Toje šventojoje Lietuvoje, ta-
me Paegliškių parapijos kampu-
tyje, iš tiesų vyksta dramos, J.
Savickis mato jas, bet jis per-
daug ramus, kad dramoje galėtų
įžiūrėti dramą. Tradicinio bajori-
ško Tvirbutų šeimoje net ne
viena drama: duklė susilaukia
įpėdinio su bernu, kuris ją pa-
meta, bėgdamas nuo policijos, o
jos motina taip pat su malonu-
mu pasiduoda to paties vėjavai-
kio fizinei jėgai. Dostojevskis
dėl tokių tragedijų būtų tomus
prirašęs, o Savickis prabėgda-
mas parodo scenas ir nuėina šyp-
sodamas. Duklė su pasaginiu
kūdikiu išleidžiama už kito ber-
no, bet dėl to niekas nesisieloja,
net pats senis Tvirbutas, trokš-
tas tik, kad tas jo žentas į savo
darbščias rankas paimitų juo
daugiau žemės, o ateitis gerosė
rankose, šituo Savickis įtikina
mus, ir mes tikime.

Romane rodomas Paegliškių
kampelis maždaug 1904-5 me-
tais, kai plito revoliucinės idė-
jos, sujaukdamos ramų ir idiliš-
ką mažo miestelio gyvenimą.
Jaunojo klieriko Amžiaus flirtas,
savickiškai baigtas, seniojo ku-
nigo arbatėlės su uogienėmis pa-
Tvirbutas — tai gražios idilijos,
apgautos melynais romantikos
dūmais. Bet čia pat vyksta ir
kiti dalykai, dėl kurių autorius
šien ten galės susilaukti ir prie-
kaistų.

Skaitytojas čia užtikis mergi-
ninką atostogaujantį ruselį, Kau-
kazo generalgubernatoriaus sū-
nų Jegorką, ir susipažins su jo
nuotykiomis, gal stebėsis policijos
viršininko Akcentavičiaus nuo-
gos žmonos karstymusi stogais
ir jos gelbėjimu iš tos pikantiš-
kos bėdos, tariamųjų revoliucio-
nierių plėšikavimu. Akcentavičių
ir jo žmoną vaizduojantieji epi-
zodai gal kiek ir pakartuviski,
sukominti iki cirkiško, bet
Savickis yra Savickis, ir jo hu-
moras savickiškas.

Tik savickiškas Paegliškių re-
voliucijos vaizdavimas ir revo-
lucinių idėjų sklindimas gal ir
susilauks Savickiui priekaištų,
kaip kadaise Lazdynų Peledei už
"Klaidą" ar Dobiliui už "Blūdą",
ar šiandien Ramonui už "Kry-
žius". Tie priekaištai jam galės
tekti už vienašališką ir perdėm
juoda to judėjimo pusės vaizda-

vimą. Vyriausiasis tos revoliu-
cijos judintojas čia yra Ape-
ravičius, vargonininko sūnus
studentas, geras veidmainys
Tartiufas, kaip jį ir pats
Savickis apibūdina, per daug jau
grubiai "šviečia" bernus, ir sun-
koka būtų patikėti šitomis sce-
nomis, kai jis su savo mokiniu
Leonardu eina pjaustyti komu-
nijos ar plėti kasos, o paskui
bėda suverčia bernui. 1905 metai
tai nebuvo raginimas sukilti
prieš carą ir ponus, išgąsdinęs
net carą. Pavergtosios tautos
reikalavo sau autonomijos. Lie-
tuvoje buvo šalinami rusų val-
dininkai ir viskas buvo imama į
savo rankas. Tam judėjimui vie-
na linkme pasukti buvo sušauk-
tas Didysis Vilniaus Seimas, su-
traukęs 2000 žmonių ir priėmęs
garbingus reikalavimus.

Žinoma, J. Savickis nėra isto-
rikas, o rašytojas, ir dėl to, iš-
girdęs priekaištą, jis visada gali
pasakyti, kad jam neprivalo
bendrybės, kad jis pasiėmė in-
dividualų atvejį, perdėm juoda
ir neigiamą, nes neramiais me-
tais ir šitokių nešvarių dalykų
galėjo būti, o jis tokį paėmė, nes
jo rašytojiškai prigimčiai ir kny-
gai labiau tiko šitoks, o ne tei-
giamas, ir jis laisvas buvo šitai
vaizduoti.

Visoje knygoje, rodos, šitas
Paegliškių "revoliucijos" epizo-
das ir būtų vienintelis, kuris iš
literatūrinės plotmės gali būti
nukeltas į visuomeninės kovos
lauką ir čia sujungti aistringų
ginčių. Šiaip jau, į viską žiūrint
literatūrinėmis akimis, savickiš-
kai priimant Savickį su jo rusų
policininko nuogomis ir cirkiško-
mis meilėmis ir vedybinio gyve-
nimo istorijomis, šis epizodų, arba
Paegliškių kampelio, romanas
malonus skaityti. Skaityti, žino-
ma, tą knygą reikia lėtai, atsekti
visus rašytojo brūkštelėjimus,
kurie visi reikšmingi, nes čia
kiekviena smulkmena, kiekvie-
nas sakinytis turi daug suėmęs į
save, o ypač šykštus dialogas.

Šitokiais reikšmingais brūkš-
niais tapydamas, Savickis ne-
daugžodžiaudamas sukuria aiš-
kios savo žmones. Veikėjų kny-
goje nemaža, bet jie užverčiant
paskutinį puslapį taip ir lieka,
kas yra: gyvi knygos žmonės —
ir visa Tvirbutų šeima, ir abu
bernai, ir Akcentavičiai, ir Ape-
ravičius, ir Jegorka su motinėle,
ir kunigai, ir net toks poroje
puslapių pasirodęs žmogelis, kaip
liuteronų kapinių sargas.

Atskira kalba būtų dėl J. Sa-
vickio stiliaus, bet jį literatūros
vadovėliuose jau yra aptarę mū-
sų literatūros istorikai, o nau-
jojoje knygoje šiuo atžvilgiu Sa-
vickis, rodos, tas pats, kaip ir
pirmosiose savo knygose.

Knyga, kaip ir visi "Tremties"
leidiniai, atspausda dailiai, o taip
pat drobėlėje įrišta.

Seniausias ir gražiausias iliūs-
truotas lietuviškos minties žur-
nalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$3.00

Susipažinti siunčiamas

dovanai.

6755 So. Western Ave.

Chicago 36, Ill.

Apie Alantą, Skėmą, Literatūros Lankus

Neseniai "Dirvoje" tilpo labai

domus p. B. Kazimieraičio
straipsnis apie naują poezijos,
prozos ir kritikos žurnalą "Li-
teratūros Lankus". Skaitydamas
minėto straipsnio tas vietas, kur
pvz., kalbama apie p. A. Sietyno
kritiką skirtą Vytauto Alanto
romanui "Pragaro pošvaistės",
negalima nepirarti p. B. Kazi-
mieraičiui. Iš tikrųjų, Sietyno
rašinio išspausdinimas "Litera-
tūros Lankuose" prieštarauja
pačiai žurnalo idėjai tarnauti
"estinio intereso gyvatingu-
mui". Net pats A. Sietynas turė-
tu sutikti su Kazimieraičio spė-
liojimu, būtent, kad ši recenzija
buvo jo pagaminta savo politi-
niam priešiui naikinti. Recenzen-
tas nesugebėjo išanalizuoti ro-
maną grynai formalistine pras-
me, o nukreipė savo plunksną
prieš romanistą kaip žmogų, bei
prieš jo religinę ir filosofinę pa-
saulėžiūrą.

Nors ir nebūdamas lietuviu
jau ilgą laiką stebiu krikdėm
norus suniekinoti senovės lietu-
vių religiją. Sunku būtų įsivaiz-
duoti, kad pvz. graikai, italai,
arba suomiai pradėtų neskonin-
gai juoktis iš savo praeities,
tvirtindami a la Sietynas, kad
graikų, romėnų bei suomių reli-
gijos tėra tik "legendarinis Pi-
lypas iš Kanapių".

Kiekvienam, kuris kiek domisi
šia materija ir turėjo progos
skaityti pvz. M. Alseikaitės-Gim-
butienės rimtus darbus, lietuvių
mitologija nėra jokia fantazija,
bet pasirodo kaip gliaui pagrįsta
filosofinė disciplina. Negalima
sakyti, kad apie tą senąjį ti-
kėjimą tiek mažai žinių ir dar
tos pačios pilnos kontradikcijos,
jog dėlto nei neverta kelti seno-
sios religijos klausimo. (P. Sie-
tyno reikalavimas iš Alanto duo-
ti doktrinarinį jos mokslo vaiz-

ALEKSIS RANNIT

dą, išdėstyti etikos pagrindus
etc. — tai reikalavimas mokslui
nei studijai, o ne romanui).
Šviesiomis akimis žiūrint, sena-
ją lietuvių religiją nesunku bu-
konstruoti ir jeigu Sietynas tu-
rėtų ne piktą nusistatymą, bet
gerą norą sup r a s t i, jisai
rašydamas apie tuos dalykus at-
siskaustų specialistų.

Be lietuvių tikėjimo nebūtų
vieno pačių gražiausių lietuvių
sielos pasireiškimų, būtent, lie-
tuvų kryžių. Nors ir kiek buvo
katalikų bažnyčios įsakymų duo-
ta šiems liaudies meno stebuk-
lams sunaikinti, — t a u t a
juos išlaikė ir jiems pasiliko iš-
tikima. Klerui nieko neliko kaip
tik "primontazuoti" prie tų ar-
chitektoniškai-skulptūriškų me-
džio kompozicijų kryžiaus žen-
klą. Bet ir po tokio ornamentinio
pasikeitimo šie magiški ženklai
pasiliko savo specifinės prie-
š-krikščioniško lietuvių tikėjimo
mistikos reikšėjais, panašiai kaip
ir Egipto obeliskai atsiradę Ro-
moje ir "papošči" kryžiai, tuo
pačiu negalėjo pasidaryti krikš-
čionybės simboliais. Galvojan-
t estetinių vertybių sąvokomis,
tai buvo tiktai bažnyčios vyrų
atimniskia obelisko tobulos
formos profanacija. Lietuvos
kryžiai priklauso prie gražiausių
Europos liaudies meno kūrinių
(deja, jie svetimiems dar per
mažai žinomi) ir kartu jie yra
bet pasirodo kaip gliaui pagrįsta
filosofinė disciplina. Negalima
sakyti, kad apie tą senąjį ti-
kėjimą tiek mažai žinių ir dar
tos pačios pilnos kontradikcijos,
jog dėlto nei neverta kelti seno-
sios religijos klausimo. (P. Sie-
tyno reikalavimas iš Alanto duo-
ti doktrinarinį jos mokslo vaiz-

ma, Lietuvos dvasinę nepriklaus-
omybę. Be tos "pagoniškos"
Lietuvos nebūtų nei Čiurlionio,
nei Baltrušaičio, nei Galdiko, nei
Krėvės. Aš skaitau, kad Vytau-
to Alanto romano pasirodymas
yra didelės tautinės svarbos ak-
tas. Savo knyga Alantas patai-
kė tiesiog į lietuviškų problemų
širdį. Kad "Pragaro pošvaistės"
nėra mirusio kūdikio pagimdy-
mas, bet vitališku bandymu
spręsti tautinės metafizikos
klausimus, rodo kad ir toks fak-
tas, kad ši knyga jau ilgą laiką
yra visų lūpose ir lieka įtamos
objektu, kritikos arenoje. Jos
reikšmingumą tinkamai apibūdi-
no publicistas B. Raila, litera-
tūros istorikė G. Židonytė, poe-
tas S. Santvaras ir kt. "Pragaro
pošvaistės" yra centriniu vei-
kalu Vytauto Alanto kūryboje.

Ji priklauso kartu ir prie įdo-
miausių romanų, parašytų lietu-
vių kalba. Norėčiau pasakyti dar
daugiau, būtent, kad šis kūrinys
yra kultūristoriniu dokumentu
Baltoskandijos dvasios komp-
lekse. Aš neabejoju, kad išvertus
romaną pvz., į suomių kalbą, jis
turėtų dėmesio verto pasiseki-
mo. Suomių tautinis genijus se-
ria savo jėgas ne iš krikščiony-
bės, bet iš "Kalevalos". Jeigu
Jūs paklaustumėt suomį, kokių
būdų Suomija galėjo realizuoti
visus tuos paskutinių dešimtme-
čių kariškus bei kultūrinius lai-
mėjimus, jis atsakys, kad jiems
tai padėjo padaryti jų "sisu".
Šis mažas, trumpas žodis, išver-
tusias lietuvių kalbon, nereiškia
nieko kito, kaip "turinį". Bet
suomiams jis reiškia tą dvasinį
turinį, tą vidinę jėgą, tą slapto
kerėjimo galią, kurią "Kaleva-
los" Suomija perdavė moderni-
niai Suomijai. Aš jaučiu, kad
ši mitologinių laikų "sisu" yra
gyvas ir lietuviuose ir reikia bū-
ti dėkingam Alantui, kad jisai
palietė lietuvių tautos kūrybinės
minties veržlumo pirminius šal-
tinius. Net ir tuo atveju, jeigu
Sietynas nebūtų pats tremtinys,
o gyventų šiandien Lietuvoje ir
kovotų tenai kaip vidinės emi-
gracijos atstovas, net ir tada,
jisai neturėtų moralinės teisės
savo "estetiniame" įvertinime
mesti Alantui kaltinimą dėl jo
pasitraukimo iš Lietuvos. Vytau-
tas Alantas kaip tik savo ro-
manu ir atliko savo kaip tremti-
nio pareigą lietuvių tautai.

Tame pačiame Kazimieraičio
apie "Literatūros Lankus" ap-
mąstyme yra, deja, negatyviai
kalbama apie Antano Skėmos
"Giesmę", kuria atidaromas žur-
nalo pirmas numeris. Šis A.
Skėmos vizionarinis kūrinys yra,
mano manymu, stipriausias "Li-
teratūros Lankų" eksponentas,
daugiausia atitinkas žurnalo nu-

matytai programai — kelti lie-
tuvų žodinę kūrybą, formalisti-
ne prasme. Toji "Giesmė" yra
be jokių abejonių šedevras ir
prašoka lietuvių literatūros ri-
bas. Nebūtų daug pasakyta, kad
ji prilygsta geriausiems Dos
Passos bei Wolfgang Borchert'o
puslapiams. Kartu A. Skėma
duoda pavyzdį, kaip mažos ap-
imtys kūrinys gali pasiekti mo-
numentalumo. B. Kazimieraitis
"Giesmę" vadina "kakofonija",
nes jam matyti susidaro iš tos
poemos įspūdis nedarnaus skam-
bėjimo, nesutarimo, disonanso.
O iš tikrųjų, tai yra kompozici-
niai labai stipriai surištas ir
harmoningas kūrinys, atitinkas
moderninės literatūros reikala-
vimams. Surištas ritminiais pa-
sikartojimais, harmoningas ne
fotografinio realizmo derme, bet
savo mažiau ar daugiau ekspre-
sionistiniame apipavidalinime.
"Giesmės" foną sudaro magiš-
ko realizmo bei surrealizmo
peizažai. Antanas Skėma savo
pilną regėjimą keliopę per
Broadway'ų (toji kelionė mums
atrodo simboliniu moderninio
žmogaus-tremtinio keliavimu)
aprašo nevirška, rapsodiška kal-
ba. Jo išreiškimo būdas, jo dik-
cija yra didelio kondensuotumo,
jo vaizdai yra drąšūs ir netikėti,
jo žodžiai pilni to aštraus šelnu-
mo, kuris taip tinka mūsų tra-
gizmo subtiliam apibūdinimui.

Man atrodo, kad vertinant li-
teratūros bei meno kūrinius, rei-
kia būtinai bandyti pažvelgti iš
paties kūrėjo taško. Mes netu-
rėtumėm teisės primesti auto-
riui mūsų pareidaujamą stilių
bet "egzaminuoti" kaip autoriui
pavyko išvystyti jo paties
stilių, realizuoti save savo nu-
statytą formalistinį uždavinį
bet tendencijų rėmuose. Jeigu
mums dar koks nors stilius nėra
žinomas arba mes jo nesupran-
tame, tas dar nereiškia, kad ji-
sai tuo pačiu yra "kakofonija".
Tai būtų panašu į tai, kad mes
paėmę rankon knygą arabų kal-
bą ją išmestumėm su šauksmu
"Šlamstas!" vien tik dėl to, kad
mes negalim skaityti arabiškai.

Nereikia užmiršti, kad, iš vie-
nos pusės, labai neteislinga yra
spręsti apie literatūros kūrinio
vertę, remiantis tuo, kad jis
mums "patinka" (kaip tat per-
nelyg dažnai pasitaiko), o, iš
antros pusės, neigti jo vertę vien
dėl to, kad jisai mums "nepada-
rė įspūdžio". Kultivuodami "pa-
tikimo" ar "nepatikimo" psicho-
logiją, mes per daug dažnai už-
mirštame apie meno l o g i k ą,
kurį apeliuoja ne į skonį, o į ver-
tybės supratimą.

Patark kaimynui

prenumeruoti

DIRVĄ

TUOJ ĮSIGYKITE NAUJĄ

Balio Gaidžiūno

knyga

VIENERI METAI

IR

VIENA SAVAITĖ

Šioje knygoje, prisiminimų forma, vaiz-
duojami 1940 ir 1941 vergijos metai Lietu-
voje.Knyga 182 psl. Kaina 1.50 dol. Knyga
gaunama: DIRVA, 6820 Superior Ave., Cle-
veland 3, Ohio.

LIETUVIŲ TAUTOSAKOS LOBYNAS

Redaktorius — leidėjas Dr. Jonas Balys

Dvi dalys kartu įrištos: Dvasios ir Žmonės, 166 sak-
mės, 126 psl.; Liaudies Magija ir Medicina, 94 psl.Knyga didelio formato, spalvotas viršelis, pieštas
dail. V. K. Jonyno.

Kaina \$3.00.

Gaunama Dirvoje.

Kas yra tie antibiotiniai vaistai

MEDICINOJE ĮVYKŲ PERVERSMAS IŠGELBĖJŲ MILIONAMS GYVYBES

Studijuodami įvairių bakterijų ir mikroorganizmų savybes, mokslininkai surado ir išaiškino daugybę reiškinių, būdingų mikroorganizmams ir nustatė jų gyvybinius procesus ir savitarpio santykius. Vienas įdomiausių iš tų surastų fenomenų buvo vad. mikroorganizmų antagonizmas arba antibiotinis veikimas, žinomas bakteriologams jau nuo pat bakterioliginės eros pradžios.

Jis pasireiškia tuo, kad įvairių rūšių mikroorganizmai pagamina medžiagas, kenkiančias kitų rūšių mikroorganizmams, sustabdancias jų dauginimąsi, arba net juos užmušančias. Tokios medžiagos vadinamos antagonistinėmis arba antibiotinėmis. Tos medžiagos gaminamos ne visų mikroorganizmų. Mes savo kūne turime įvairiausių bakterijų, tarp jų ir patogeninių (tai yra, galinčių sukelti ligą), kurios gerai tarp savęs sugyvena; vienas kitas nenaikina ir nenkenkia mūsų organizmui. Pvz., mūsų burnoje ar virškinamajame trakto yra nepaprastai daug visokių bakterijų ir kitokių mikroorganizmų, nors nesame ligonys. Tos visos bakterijos tarp savęs yra tam tikroje pusiausvyroje, o taip pat ir su mūsų organizmu. Ta pusiausvyra, tačiau, gali kiekvieną momentą pasikeisti dėl vieno ar kelių sąlygų (mūsų kūno staigus atšalimas, susilpnėjimas ir panašiai) ir pakitusi pusiausvyra gali sukelti ligą. Šios, normaliai mūsų kūne gyvenančios bakterijos antibiotinių substancijų negamina arba gamina tiek, kiek reikalinga tai pusiausvyrai palaikyti.

Ligos atveju reikalinga gali pasikeisti. Dėl infekcijos iš šorės (kitais sakant, dar vienai mikroorganizmų rūšiui mūsų kūne atsiradus), arba dėl kitokių sąlygų (nušalimas), viena iš bakterijų rūšių pradeda dauginis ir visa egzistavusi pusiausvyra kinta. Jau 1860 metais buvo surasta, kad tam tikra bakterijų rūšis, mėlynoji pūlių lazdelė, atsirandanti ant pūlinių ir duodanti jiems mėlyną atspalvį, gamina tam tikrą medžiagą, pavadinantą pyocyaninu, kuri turi labai stiprų veikimą ir užmuša daug kt. bakterijų. Tokiu būdu, pyocyaninas buvo jau tam tikra antibiotinė substancija. Kadangi tas pyocyaninas pasirodė esąs kenksmingas ir žmogaus organizmui, niekam neatėjo į galvą mėginti naudoti jį gydymo reikalingam.

Nuo pyocyanino suradimo pradžio daug metų. Buvo surasta daug kitokių antagonistinių (arba antibiotinių) veikinių bakterijų ir kitokių mikroorganizmų ir išskirta kitokių antibiotinių substancijų, tačiau praktiškų išvadų iš to ilgai nebuvo padaryta.

Išauginti bakterijas, vartojamos įvairios organinės medžiagos, susidedančios iš tam tikrai bakterijos rūšiai augimui reikalingų substancijų. Esant toms bakterijos augimui reikalingai temperatūrai ir kitoms sąlygoms, ant tos maistinės medžiagos bakterijos pradeda dauginis ir augti. Susidaro tai, kas priimta vadinti bakterijų kultū-

DR. K. VYŠNIAUSKAS

ra, o bakterijų grupės, esančios maistinio medžiagoje arba ant jos paviršiaus, vadinamos kolonijomis.

Ir štai, 1929 metais, angli mokslininkas Flemingas, auginant tam tikrą rūšį pūliavimus sukeliančių bakterijų, pastebėjo, kad ant jo pagamintos kultūros paviršiaus atsirado pelėsiai ir aplinkui tuos pelėsius bakterijų kolonijos nešaujo. Jisai susidomėjo tuo reiškiniu. Bandymą pakartojo kelis sykius ir gavo tuos pačius rezultatus. Tada jisai pradėjo auginti tą pelėsių rūšį. Iš jos pagamino substanciją, kurią pavadino penicilinu. Ta naujoji substancija pasirodė esanti labai efektyvi prieš daugelį ligas sukeliančių bakterijų, o tuo pačiu ir mažai kenksminga gyvulių ir žmonių organizmams. Tokiu būdu, 1929 metais buvo duota pradžia antagonistinėms arba antibiotinėms medžiagoms, vadinamoms antibiotikais, kurių pagaminimą pradėjo esanti labai efektyvi prieš daugelį ligas sukeliančių bakterijų, o tuo pačiu ir mažai kenksminga gyvulių ir žmonių organizmams. Tokiu būdu, 1929 metais buvo duota pradžia antagonistinėms arba antibiotinėms medžiagoms, vadinamoms antibiotikais, kurių pagaminimą pradėjo esanti labai efektyvi prieš daugelį ligas sukeliančių bakterijų, o tuo pačiu ir mažai kenksminga gyvulių ir žmonių organizmams.

Pačioje pradžioje penicilino gamyba ir praktišku jo pritaikimu susidomėjo platūs mokslininkų sluogsniai. Nuo 1940 metų prasidėjo masinė penicilino gamyba (ypatingai USA) ir platesnis jo vartojimas. Taip pat paaiškėjo, kad penicilinas yra veiklus ne prieš visas bakterijas, o tik prieš tam tikrą jų dalį, — dažomas pagal vad. Gramo būdą. (Visos bakterijos skiriamos į dvi dideles gru-

pes, — daromas pagal danų mokslininko Gramo būdą, ir nesidažančias, — gram teigiamas ir gram neigiamas). Tačiau ir nevisos Gram teigiamos bacilos buvo penicilino veikiamos; pvz., tuberkuliozinė lazdelė, kuri yra Gram teigiama, visiškai nejautri penicilinui. Prasidejo tolimesni tyrinėjimai ir buvo surasta visa eilė kitokių pelėsių rūšių, iš kurių buvo pagaminta kitokių antibiotinių substancijų. Iš jų ypatingai svarbi yra streptomycinas, surastas Waksmano 1944 metais Jungt. Valstybėse, veikiantis prieš Gram — neigiamas — jų tarpe, tuberkuliozinę lazdelę. Po to sekė visa eilė kitokių antibiotinių substancijų, — tetracyclinas, aureomycinas, erythromycinas ir visa eilė kitų.

Tos medžiagos, suradus būdus joms masinai gaminti, padarė nūdienėje medicinoje tikrą perversmą, pakeitė gydymo būdus ir daugelio ligų vaizdą, išgelbėjo milijonų žmonių gyvybes, padarė galimam modernios medicinos ir chirurgijos klestėjimą. Iš dalies dėl antibiotinių vaistų vidutinis žmogaus amžius pakilo per pastutį dešimtmetį (Amerikoje) iki 72 metų moterims, ir 66,5 m. vyrams. Antibiotinių vaistų įvedimas — nauja epocha, savo reikšme nematėsi, kaip Paster'o patogeninių (t. y. ligas sukeliančių) bakterijų atradimas.

Tačiau, būdami modernios medicinos neatskiriama dalimi, antibiotiniai vaistai, vartojami kur nereikia ir kada nereikia, gali padaryti daug žalos ir pačiam ligoniui ir visuomenei. Apie tai — kitą dieną.

Keisti dalykai Australijoje

Mūsų spaudos apžvalga

"Štai neseniai įvyko komedija su policija Viktorijoje. Dienraštyje The Herald tilpo straipsnis "Policija baiminasi imigrantų". Ilgokame straipsnyje surinkti įvairių policijos pareigūnų pareiškimai imigrantų adresu ir iš to sudarytas reportažas. Ten pat cituoti perliukai skamba štai kaip: naujieji australai pristeigė mieste savo klubą, naujieji australai nekaltai angliškai ir nenori kalbėti, naujieji australai negerbia įstatymų, jie mano esą savuose kraštuose, kur vogimas yra vienas iš būdų užsidirbti pragyvenimą... (Mano pabr. Vyt. G.).

Neseniai Australijos imigracijos ministeris Holt parlamente pareiškė, kad imigrantai klaidinamai galvoja, manydami, kad pasirašiusius 2 metų sutartis imigrantus valdžia turi aprūpinti darbu. Imigrantai darbo turi susirasti patys, jeigu valdžia ji neturi. Tai Australijos valdžios kuriozai. Prieš porą metų 'ta pati vyriausybė siūsdavo atgal į Europą tuos imigrantus, kurie susirasdavo sau pritingamą darbą, o atsisakydavo priimti siūlomą vyriausybės... Australijoje šiuo metu yra 275.000 svetimašalių. Didelė dalis jų yra šiuo metu bedarbiai. Minėtas imigracijos

"STOP GENOCIDE" ŽENKLIUKAI IR LIETUVOS ŽYDAI

"Pirmieji "Stop Genocide" pietiniai atvirukai jau pasiekė stiklinį dangoraižį ir paplokščią salę Niujorke. Yra smarkių lietuvių Kanadoje. Praėjusį savaitgalį tokius atvirukus gavę pasigyrė Th. Green, US senatorius, Trygve Lie, JT sekretorius, Indų delegacija, Mr. Martin, Mr. Lie, sako, užsigavęs. Ant jo atvirutės buvęs priklijuotas "Stop Genocide" ženklukas ir prirašyta "Help stop Genocide in Lithuania and elsewhere, because next mill be you". Ilustracijai, pripašytos kartuvės. "NY Daily News" korespondentas W. Lippus sakė, jei ši akcija išsivystytų, jis turės gražią "story", Latvian žurnalistas mintį pasiūlyti. Tūlas amerikietis net sugalvojo "Stop Genocide" ženklukus pausdinti ant popierinių degtukų dėžučių ir dalinti juos JT pareigūnams bei Amerikos tarmatuojuoms. Akcija domis ir Izraelio delegacijos 4 nariai. Tiesiog kuriozai, bet delegacijos pirmininkas yra kildis iš Jonišio, vice-pirmininkas iš Šiaurės, o kiti nariai iš Kauno. GI NY Times neseniai rašė, kad Izraelio vienas svarbiausių dvasinių vadų, su kuriuo skaitosi pats premieras Ben Gurian, taip

Dirbkim be aimanos ir be skundo

Lapkričio 2 d. lietuviškos skautų dienos pasulio kraštuose turėjo visuotinę Skautų Seserijos sueigą. Negalėdamos visos suskristi vienon vieton, jos tą dieną mintimis suėjo draugien ir gyveno ta patia dvasia, dalijosi tomis pačiomis mintimis.

Bostono, skautų "Baltijos" vietininkija tądien turėjo iškilmingą sueigą būkle — Lietuvių Ramovėje (ALTS name). Miela buvo stebėti, kaip skautės ir jų vadovės reiškė patriotinius jausmus, pagerbė žuvusius dėl Lietuvos laisvės ir mirusius skautus. Po tautos himno ir Marrijos giesmės buvo paskaitytas Vyriausiosios Skautininkės v. s. dr. D. Kesinaitės diena skirtas sveikinimas:

"Esu per toli, kad galėčiau dalyvauti drauge, bet mintimis visada su Jumis.

Sveikinu džiaugdamasi, kad neatitrukt nuo lietuvių skautų šeimos. Kviečiu visas į ryžtingesnį sutartinį skautišką darbą. Jis yra sunkus. Tačiau, jei prisiminsime savo likusias Lietuvoje, tai mūsų vargas yra tik jų vargo šešėlis.

Todėl dirbkime be aimanos ir be skundo. Kurkime Lietuvai garbingą istoriją, kad savo darbais būtume pavyzdžiu ateinančioms kartoms, o tuo pačiu būtume vertos savo himno žodžių:

"Iš praeities tavo sūnūs, Te stiprybę semia".

Sesės būdė!"

Iš sveikinimą skautės atsakė ryžtingu — Vis būdžiu! Sueigos dvasia dar paryškino trys kandidatės, kurios prie lietuviškos trispalvės davė įžodį. Jų uždegto tautinių spalvų žvakės simboliskai reiškė skautybės šviesos nemarumą 1918 m. lapkričio 1 d. Vilniuje įžiebta Lietuvos skautų kibirkštėlė per 34 metus niekada nebuvo užgesusi ir prisidedant naujomis jėgomis vis stiprėja ir plečiasi.

Sueigos proga vietininkės vyresn. sktn. L. Čepienės įsakymu skiltn. Dalia Barmūtė tapo pakelta vyresn. skiltn. laipsnin.

Baltijos skautų vietininkijos vadovės sulaukė naujos tautos: iš Kanados atvykusios vyresnės skautės Felicija Izbickienė tapo paskirta vietininkės pavaduotoja. Ji sueigai paskaitė iš Skautų Seserijos Vadijos gautą tautinio auklėjimo vadovės sktn. dr. M. Žilinskienės pašnekėj apie skautybę paskirtį lietuvių bei išličioje išlaikyti.

Sktn. V. Barmienė paskaitė Skautų Seserijos pirmosios višutinės sueigos aktą. Kiekvienam lietuviui-vei įsidėmetini šio akto žodžiai:

"1918 metų Vasario 16-ją nuaidėjo šauksmas: PABUSKITE! KELKITE! GIMTOJI ŽEMĖ VĖL LAISVA IR NEPRIKLAUSOMA!"

Ir stojo lietuvis į šventąjį darbą: kas ginklu, kas arklų, kas knyga rankoje. Stoję ir tą didį darbą ir mūsų lietuvių skautė. Palaimos Rankos vedina

pat Lietuvos žydas. Lietuvą jie labai mieliai prisimena". (Almus, Tėviškės žiburiai, Nr. 44).

POETISKAS SKELBIMAS

"Kas bus, kas nebus, Didis latras nepažaus. Kito mėnesio devintą — Bus teatras suvaidintas. Stasys Pilka vadovauja, o jo štabas dalyvauja. Mat, nebuvo didis badas. Tai ir gert išmoka Tadas. Dabar juokias visi žmonės iš Tadelio, kaip beždžionės. Nepamirškite ir jūs, kad teatras bus, Sokolų salėj garsoj Kedzie Ave. (2337) plačioj. Čia ir mums bus ilgas baras — kur degtinė — alus geras. Poetomana". (Naujienos, Nr. 250).

Vyt. Gedrimas

ji žengia kovotojų eilėse. Ji vargo dienų giedrios nuotakos nešėja. Ji drąsi miško brolio talpinkė. Ir buvo tautos džiaugsmo ir pasididžiavimo duka.

Staiga negailėstinga ranka nutraukė tą darbą. Prieš savo norą ir valią turėjome apiešti gimtuosius namus. Bet išblaškytos po visus pasaulio žemynus, giliai jaučiame, kokia didelė skriauda padaryta ir daroma mūsų Tėvynei. Todėl susibūrimas į stiprias skautiškas eiles kovai su skriaudėju — vardan NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS. Tam uždaviniai atlikti tęsime, anos N. Lietuvos pareigingos sesės pradėtąjį darbą. O jėgų tam darbiui semkimes sesės, šiandien esančios už geležinės uždangos, alkanos, tremiamos, ir NEPALAUŽIAMOS kovoję už gimtosios žemės laisvę". Bostono "Baltijos" vietininkijos skautės šį aktą patvirtino vieningu pasižadėjimu:

"Motin Lietuva!

Tavo vardą širdy nešiosiu, tavęs niekad neužmiršiu. Tave mylėsiu, tavo garbę ginsiu, tavo kalbos neišsižadėsiu ir ilgdamosi, kiek pajėgsiu, kovosiu už tavo atvadavimą. Kada Laisvės Varpo balsas mane pašauks, grįšiu namo, nes tu, mano turtas, mano laimė, APSAUGOK AUGSCIAUSIAS TĄ MYLIMĄ SALĮ!"

Iškilmingoji sueigos dalis užbaigta Marionio "Leiskit į Tėvynę" daina. Po to, buvo nuotakingas lauzas, kuris skautės ir svečius nukėlė į neužmirštamas dienas šios vasaros "Kirbynės" stovykloje.

Sekmadienį, spalio 26 d., Bostono vyresniosios skautės p. Minikų radio programoje atliko įspūdingą Vilniui skirtą valandėlę.

"LAPINŲ" DARBAI BOSTONE

Bostono skautų vietininkijos "Lapinių" būrelis intensyviai studijuoja skautų vyčių programos dalykus. Paskutinį spalio mėn. penktadienį jų sueigoje vyresn. sktn. dr. V. Čepas skaitė pašnekėj apie skautų vyčių tradicijas.

"Lapiniai" turi ir savo gerųjų tradicijų. Jas tęsdami "Lapiniai" ir šiemet pradėjo rinkti aukas Kalėdinėms dovanoms Diepholze ir kitur Vokietijoje esantiems liet. skautams. Bostone aukos renkamos aukų lapais, o toliau gyvenantiems skautų bičiuliams yra išsiuntinėti laišukai su kvietimu prisidėti prie šios tautos. Gerasirdžiai lietuviai yra prašomi neatsakyti paremti "Lapinių" pastangas ir tuo pačiu praskraidinti skurdžias Kalėdas Vokietijoje esantiems liet. skautams.

AMERIKOS SKAUTŲ GERASIS DARBAS

Prieš pastaruosius JAV prezidento rinkimus aktyviai pasireiškė šio krašto skautai — visais galimais būdais ragino piliečius balsuoti. Jie, sekdami šio krašto didvyrių Paul Reverse, William Dawes ir Samuel Prescott pavyzdžiais, savo apylinkėse ejo per namus ir ragino amerikiečius atlikti pilietinę pareigą — balsuoti. Tą gerąjį darbą savo kraštu amer. skautai atžymėjo rinkimų išvakarėse prie kiekvieno namo durų prikabindami Laisvės Varpo replikas su raginimu: "Vote as you think, — Think when you vote" ir t.t. JAV balsuotojai neapvilė dabarties jaunimo ir skaitlingai pasinaudojo savo laisve balsuoti.

Su naujojo valstybės prezidento

to — gen. D. D. Eisenhowerio atėjimu valdžion, Boy Scouts of America organizacija jo asmeny sulauks naujo garbės pirmininko.

SKAUTŲ METINĖS KALIFORNIJOJE

Los Angeles skautų-čių vietininkija lapkričio 9 d. atšventė savo metines. Vietininkas yra pasktn. VI. Pažiūra, o skautės vadovauja skiltn. D. Pulkauninkaitė. Vietininkijos dvasios vadas yra kun. V. Šiliauskas.

Vasarą Los Angeles vietininkijos skautai Arrowhead kalnuose turėjo puikiai pavykusią stovyklą.

VILTIS

LAUKIA JOSŲ TALKOS! ISTOK! VILTIES DRAUGIJA

Vincė Jonuškaitė

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	Mėnuo vadinamas medaus
Step. Zobarskas 2.25	N. Mazalaitis 2.50
Aukštųjų Simonių Likimas	Medinis arklys
Ieva Simonaitytė 3.50	Eric Williams 2.00
Anglų kalbos gramatika	Motulė paviliojo
J. Kukanauza 2.00	Lazdynų Pelėda 0.60
Algimantas I	Meškiukas Rudosiukas
V. Pietaris 1.50	Vytė Nemunėlis 2.00
Algimantas II	Namai ant smėlio
V. Pietaris 2.00	J. Gliuda 2.00
Aukso kirvis	Neramu buvo Laisvės Alėjoj
Juozas Švaistas 2.50	B. Daubaras 1.50
Barabas	Nemunas
Paer Lagerkvist 2.25	St. Kolupaila 2.50
Baltis	Nuo imsrės iki Orinoko
J. J. Bačiūno leidinys 1.50	A. Sabaliauskas 2.50
Baltaragio malūnas	Nusidėjė
K. Boruta 2.50	K. Pažeraitė 2.00
Broliai Domeikos	Our Country Lithuania
Liudas Dovydenas 2.50	V. Augustinas 5.00
Beržų pasakos	Princas ir elgeta
O. B. Audronė (eilėraščiai) 1.50	Mark Twain 1.20
Dangaus ir žemės sūnūs	Pirmas rūpestis
Vincas Krėvė 2.50	Jurgis Jankus 2.00
Dulkės raudonam sauleleidy	Pragaro poaivstės
V. Ramonas 3.00	V. Alantas 3.50
Debesys plaukia pažemiu	Partizanai už gelež. uždangos
A. Baronas 2.50	Daumantas 2.50
Didžiosios atgailos	Pietų vėjelis
R. Spalis 3.50	Vytė Nemunėlis 1.60
Doleris iš Pittsburgho	Paklydę paukščiai I
Stepas Zobarskas 0.80	Jurgis Jankus 2.20
Giesmės apie Gediminą	Paklydę paukščiai II
B. Bruoga ir V. Petravičius 2.00	Jurgis Jankus 2.60
Elegijos	Raudoni batukai
Algimantas Pagėgis 1.00	Jurgis Savickis 1.50
Gintaro pasakos	Ramybė man
Teta Rūta 0.35	J. Kėkštas 0.80
Gintariniai vartai	Raguvos malūnininkas
N. Mazalaitis 2.00	V. Tamulaitis 0.25
Gimtojo žodžio barose	Raganius
P. Jonikas 1.50	Vincas Krėvė 1.50
Kazimieras Sapieha	Saulės laikrodžiai
B. Bruoga 2.50	Henrikas Nagys 1.00
Karoliai	San Michael knyga I
Guy de Maupassant 2.50	Axel Munthe 2.50
Kuprelis	San Michael knyga II
Ignas Šeinius 2.00	Axel Munthe 2.50
Kolektyvinė prausykla	Šventieji akmenys
Vytautas Kastytis 1.00	Faustas Kirša 2.00
Kalorijų ir dolerių	Šventoji Lietuva
Vilius Bražvilis 2.00	Jurgis Savickis 3.00
Lietuvių Tautos Kėlas	Tėvų pasakos
M. Biržiška 3.00	A. Gledrius 1.90
Lietuvių kalbos vadovas	Tolmieji kvadratai
Red. prof. Skardžius 4.50	J. Grišmanauskas 2.00
Lietuviškos pasakos	Tautosakos Lobynas
J. Balyš 2.50	J. Balyš 3.00
Lietuvių poezijos antologija	Ugnies pardavėjas
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis 6.00	Balyš Rukša 1.00
Lekučio atsiminimai (jaunimui)	Valkų knygelė
A. Gledrius 1.50	M. Valandis 1.80
Lietuvių archyvas	Vieneri metai ir viena savaitė
Bolševizmo metai 3.00	B. Gaidžiūnas 1.50
Lietuvos Valstybės	Valentina
Konstitucijos	A. Vaičiulaitis 2.00
Lietuvai Tėvynei	Varpai skamba
V. Nemunėlis ir VI. Vijelkis 0.50	Stasys Būdas 2.50
Lietuva tironų Pančiuose	Žemė
B. T. Dirmeikis ir V. Rastenis (Jonas Andriūnas ir Petras Svyrius) 1.50	Red. K. Bradūnas 4.00
Mažasis Lietuviškai	Žvaigždėtos naktys
Angliškias Žodynas	Augustaitė-Vaičiūnienė 1.00
Vilius Pėteraitis 2.00	Žmonės ant vieškelio
	Liudas Dovydenas 1.00

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio

ISIGYKITE VERTINGUS LIETUVIŲ DIENŲ LEIDINIUS

"Lietuvių Tautos Kėlas", prof. M. Biržiškos	\$3.00
"Varpai Skamba", St. Būdas apysaka	\$2.00
"Žemė", poezijos antologija	\$4.00

Knygos gaunamos: "Dirvos" redakcijoje, 6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio, spaudos kioskuose ir leidykloje: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Ar pažįsti ši kraštą

Bonkos ties jūsų buto durimis

Apie pieno ūkį Amerikoje

Pienininkystė šiame krašte yra virtusi ne tik labai plačia ūkio šaka, bet ir sėkmingai besivystančia ir stipria pramone. Pieno produktai pakankamai aprūpintas kiekvienas gyventojas, o kai kurie šios gerybės išdirbiniai, kaip valgomieji ledai (ice cream) jau keli metai yra virtę kasdien vartojamu maistu. Pieno produktai ne tik gaminami vietoje, bet ir eksportuojami į Europą ir kitus kraštus. Kaip ir kitų žemės ūkio produktų, pieno gamyba nėra vienodai pasiskirsčiusi po visą kraštą.

Jau šioje vietoje rašyta apie medvilnės, kukurūzų, kviečių juostas. Panašiai ir su pieno produktais. Ir jų gamyba negali neatsižvelgti įvairių klimato, rinkų, geografinių ir kt. sąlygų. Daug reikšmės pieno ūkiui turi netolimas atstumas nuo didžiųjų miestų. Juose visur ir visuomet didelis pieno ir jo gaminių poreikis. Šis ūkis gali klestėti tik geromis ganyklomis pasižyminčiuose plotuose ir neįmanomas krašto pietuose ir vidury, kur arba nepalankus klimatas arba tušti, išdžiūvę dykumų plotai, kaip Arizonoje, Nevados ir kt. valstybių dalyse.

Pieno ir jo produktų "karalių" nesunku rasti Amerikoje. J. vakarus nuo Chicagos, radę Minnesotos valstybę, patraukime į rytus ligi Atlanto, dar kiek pakilę į Kanadą ir turėsime tą Pienininkystės Juostą, kurios gaminius džiaugiasi kiekvienas, net ir tolimiausios krašto užkampis. Tos Juostos plotas didesnis už Kukurūzų Juostą ir tik dviem trečdaliais didesnis už Medvilnės Juostą. Joje rasime apie šeštadalį viso krašto ir pusę visos Kanados ūkių.

Pagrindinės valstybės, kuriose pieno ūkis gyvai palaikomas ir kai kur virtęs valstybės stambiausiu ir pelningiausiu turtu, yra šios: vadovaujantis pieno ūkiui Wisconsin ir Minnesota, toliau — New York, Iowa, Illinois, Ohio, Texas, Nebraska, Missouri, Michigan, Indiana, Kansas, Kalifornija, Oregon ir Pennsylvania.

Be minėtų valstybių, įeinančių į Juostą, pieno ūkis dar sutinkamas vakaruose, ties Ram. Vandenynu ir Pietuose (Texas). Tose krašto dalyse šio ūkio plėtra žymi, ypač paskutiniajame dešimtmetyje. Pats šios pramonės svoris vis dėlto lieka ir toliau minėtoje Juostoje.

"Pieno valstybės" ne vienodai gamina savo vertinguosius produktus. Pieną daugiausia tiekia Wisconsin ir jį įkandin seka Minnesota. Pastaroji vadovauja sviesto gamybai, o po jos plačia sviesto gamyba pasižymi vėl tas pats Wisconsin, Nebraska, Ohio ir Kalifornija. Sūris, įvairiose formose (čia įeina ir užsieninių sūrių imitacijos — pamėgdžiojimas), vėl sutinkamas Wisconsin, be to — Kalifornijoje, Oregon, Pennsylvania. Kondensuoto pieno tėviške laikomas Wisconsin ir šalia jo — New York, Kalifornija ir Michigan. Augščiau minėtose 15 valstybių visur rasime sviesto gamyklų. Lengva pastebėti, kad pieno produktų gamyboje dažnai išsilyja Ram. Vandenyno pakraščio valstybės — lengva tai paaiškinti dideliais nuotoliais nuo rinkų rytuose ir ne tik vaisiams palankiu klimatu. Pienininkystės Juostos klimatas vėl palankus — jos valstybės vasaros šaltos ir drėgnos, o nuo šių Juostos plotų vi-

sai netoli patys didieji JAV ir Kanados miestai — žymieji pieno gaminių vartotojai. Rytuose ties Atlantu pieno ūkis sutinkamas ir Nauj. Anglijos valstybėse. Čia palankus ir klimatas ir visai arti New Yorko miestas su savo 8 milijonų rinką ir didysis Bostonas.

Nereikia manyti, kad "Pieno krašte" tik pienas ir jo produktai gaminami. Pieno ūkį vedą ūkininkai toje Juostoje dažnai verčiasi kaulių, galvijų, vištų auginimu. Kai kuriose jos srityse rasime plačią išplėstą vaisių auginimą. Kai kur vėl auginamas tabakas. Šiaip toji Juosta turi daug akmenų, netinkamų plotų ūkininkavimui, kviečių ir kt. kultūrų auginimui. Savo ruožtu, šioji krašto dalis, su savo miškingomis augštumomis, tyliaisiais ežerais (čia ypač savo ežerais pagarsėjusi Minnesota ir Wisconsin), ramiomis upėmis, vėsiu vasaros oru, patraukia daug vasarotojų ir turistų iš netolimų didmiesčių ir iš pietų.

Kaip atrodo pienininkystė besiverčianti ūkiu šioje Juostoje? Ūkininkas čia auginą kiek javų, turi ganyklų ir miškų plotus. Gyv. pastatai balti, o ūkio reikalingam naudojamų trobesių spalva raudona, daug medžių ir pievų. Žiemą visur gilus sniegas ir vyrai su kastuvais ir motoriniais plūgais gyvai valo sniegą nuo kelių. Pienas pastatomas ties keliais, ir visomis kryptimis raizga kelius sunkvežimiai pieną išvežioja į paskyrimo vietas. Dažniausiai ūkininkas ganykloms laiko daugiau pusės viso žemės ūkiui tinkamo ploto. Galvijų maitinimo klausimas ūkininkui vienas svarbiausių ir jis sėkmingai sprendžiamas, įvairiose pastatose kraunant pašarui tinkamas kultūras, kaip šieną, dobilus ar alfalfą. Javai paprastai piaunami žali ir fermentuojami.

Pieno produktus gamina ūkininkas parduoda pieną, grietinę, sviestą ar sūrį. Kad pajamos iš tų produktų nėra mažos, gali paliudyti tai, kad pvz. 1950 m. tie ūkininkai jų turėjo 3 milijardus 710 mil. dol. Bendrai, Amerikos ūkininkas pardavimui pagamina, palyginti, nedaug sviesto ir beveik visai nepagamina sūrio. Be to, Juostos valstybėse gaunamas apie trečdalis viso krašto kiaušinių ir žymi dalis miestuose suvartojamos paukštienos. Apie 40% ūkiuose gaunamo pieno išvežiojama skystoje formoje ir jo dalis pasiekia vartotojus miestuose ir kita dalis pieno įmonės. Šviežias pienas, kurį gauna miesto gyventojai, yra dažniausiai iš ūkių, kurie yra ties tais miestais ar prie gerų kelių ir geležinkelių. Apie trečdalis krašte pagaminamo pieno separuojama ir parduama grietinę, likusioji dalis sunaudojama šeriant galvijus, kiaušius paukščius. Sūrio įmonės superka visą pieną ir tai atliekama kasdien. Daugumas pieninių ir sūrių gamyklų — smulkios įmonės netoli pieno ūkių, bet vis daugiau atsiranda ir milžiniškų įmonių, aptarnaujančių visą kraštą. Kitos didelės įmonės pieną ir grietinę sunaudoja kaip žaliavą savo gaminimams, kaip šokoladui (New York, Pennsylvania) ar valgiams. Tuo būdu, grietinę ir kiaušius į miestą ir pavirtusi į valgius, ledus vėl grįžta į kaimą.

Kondensuotas pienas Amerikoje atsirado Gail Borden patangomis 1856 m. Jo gaminama

dideli kiekiai ir daug eksportuojama į kitus kraštus. Jis pasiekia ne tik tropikinę Ameriką, bet ir Tol. Rytus. Pacifiko pakraščiai to pieno, skiriamo eksportui, pagamina bent pusę, o Juosta jo patiekia du trečdalius pačiam kraštui.

Kaip išplitusi pienininkystė ir kokios ji turi reikšmės, gali paaiškinti keletas statistinių duomenų. 1945 m. šiam ūkiui buvo rekordiniai. Tais metais ūkiai pieno ir jo produktų pagamino per 121 milijardą svarų. 1950 m. tų produktų gauta apie 120 milijardų sv., o kiekvienam gyventojui pieno, įvairiose formose, atiteko 763 sv. Tuo tarpu geriausi 1935-39 prieškariniai metai tie gyventojai tų gerybių gaudavo 801 sv. asm. Dabar gyventojai sviesto suvartoja apie 63% to kiekio, kiek jie suvartojo prieš 2 pas. karą. Valg. ledai yra jau keli metai vartojami ne kaip saldumynas tik karštų dienų metu, bet kaip vertingas maisto papildymas per lėtus metus. Vienieriais metais, pvz. 1950, to "aiskrumo" gamybai panaudota 6 milijardai 320 mil. svarų pieno ir tų skanumynų paskiras gyventojas gavo po 43,8 sv. Karvių skaičius ūkiuose 1926 m. buvo per 22 milijonai ir galvijų vertintas 83,40 dol. Po 24 metų, 1950 m. karvių ūkiuose buvo 24,625,000 ir jų vertė nuo 193 dol. 1929, krito ligi 177 dol. 1950 m.

Pieno paskirstymas gamybai atrodo šitaip: jo 47% skystoje formoje tenka gyventojų vartojimui, 36% tenka sviesto gamybai, tarp 3 ir 4% paliekama sūrio, kondensuoto pieno ir valgių gamybai, pagaliau, likusioji dalis panaudojama galvijų šėrimui ar sunaikinama. Importe pažymėtinas sūrių įvežimas iš Šveicarijos ar Italijos, šiaip prekyba su užsieniais nėra žymi. Nuo 1950 m., Vak. Europai žymiai pakėlus pienininkystę, krito sūrio ir kond. pieno eksportas ir kiek pakilo tik džiovinto pieno išvežimas.

Pieno ūkis nuolat plinta ir tų plitimą skatina augant miestai, gyventojų kėlimasis į juos. Dėtoito išaugimas turėjo didelę reikšmės pietryčių Michigano pieno ūkiui, o New Yorkas su savo priemiesčiais pieno gaminius gauna ne tik iš New Yorko valstybės ūkių (tris ketvirtadalius), bet iš 30,000 ūkių šešiose kitose valstybėse ir iš Kanados, o grietinę perka net tolimame Wisconsin. Suprantama, pieno produktus gaunant iš tolimų vietų reikalingas ne tik geras transportas, bet ir reikiamos sanitarinės sąlygos. Valstybės leidžia atitinkamus įstatymus, o modernus pieno ūkis naudoja įvairias šaldymo priemones, sterilizuotus indus, geležinkeliais pieną veža šaldytuvuose — vagonuose, stikliniuose induose. Gerai sanitariniai paruoštas pienas ar kiti jo gaminiai paskirstomi prekybininkų krautuvėse, o eilinis gyventojas kiekvieną ankstyvą rytą stebi tą vieną moderniojo gyvenimo reikinių — mašina skubiai atvežtas pieno bonkas ties savo buto durimis.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Kada įvyks naujojo prezidento įvesdinimas į pareigas? 1953 metų sausio mėn. 20 d.

Ar JAV teritorijos, pvz. Aliaską, dalyvavo rinkimuose? Ne.

Nuo kada moterys balsuoja prezidentą renkant? Nuo 1920 m.

Brangiau kaštuoja išlaikyti senatą ar atstovų rūmus? Atstovų rūmus.

Kas buvo jauniausias JAV viceprezidentas? John Breckbridge, 36 m., prezidentu esant Buchananui.

Ar mažėja džiovininkų skaičius krašte? Ne. Per 10 paskutinių metų

Jaunimo vakaras Clevelande

Kultūros Fondo pastangomis lapkričio mėn. 9 dieną lietuvių salėje įvyks antras metinis jaunųjų vakaras, kuris sutraukė salen per porą šimtų muzikos mylėtojų, daugiausia tų, kurie sielojasi dėl mūsų jaunųjų tuot pačių ir mūsų tautos kultūros.

Programoj buvo numatyti šių jaunųjų pasirodymai: A. Masiulionytė, A. Alkaitis, S. Alkaitis, J. Kavaliauskaitė, N. Karaliūtė, L. Obelenytė, A. Modestavičius, S. Bružaitė, J. Gailiūšytė, A. Alkaitytė, V. Grauzinis, G. Klimaitė, M. Gailiūšytė, L. Janulevičiūtė, J. Vyšniauskas, E. Žilionis ir A. Smetona.

Tai Birutės Smetonienės, P. Ambrazo, J. Kazėno, P. Maželio ir kt. mokiniai.

Pagal savo amžių — 7-15 metų — jaunieji uždavinius atliko gerai. Paminėtinas Antanas Smetona 14 metų. Jis skambina meistriskai, tik laikysena šiek tiek taisytina. Jeigu taip atkakliai dirbs ir toliau — jis greit išsikovsky vietą mūsų pirmaeilio pianistų tarpe. Gailutė Klimaitė į koncertą neatvyko ir apie tai neprašė. Spėjama, kad tai įvyko dėl jaudinimosi baimės. Ji publikai jau pažįstama, iš praėjo koncerto bei kitų pasirodymų kaip gabi pianistė.

Palyginus praitytų metų pasirodymą, didelę pažangą padarė: Grauzinis, Obelenytė, Alkaitytė. Buvo maža instrumentalistų. Muzikalių vaikų tėvai turėtų atkreipti dėmesį į tai, kad Amerikoje ir visur ši muzikos sritis yra praktiškiausia ir nesunkiai prieinama. Dainininkė dalyvavo tik viena — Bružaitė, kuri turi gerus davinius. Jaunieji aktoriai savo vaidinimais gabi, gamais sparčiai žengia pirmyn. Jie savo uždavinį atliko gerai.

Džiugu, kad išpildomų pasaulinių kompozitorių kūrinių tarpe buvo atlikta ir mūsų V. Kerbelio lietuviškų dainų pynė. Reikia, tačiau, apgailestauti, kad

jų skaičius pakilo 20%. Šiuo metu gyventojų su aktyvia tuberkuloze priskaitoma ligi 400,000, jų tarpe suregistruota 250,000. Ligoninėse gydosi tik 100,000. Šiuo metu gydytojai skundžiasi, kad dabar, kaip ir prieš 10 metų, vis trūksta priemonių sėkmingai kovai su šia liga. Trūksta 50,000 lovų, tuo tarpu pernai 2700 lovų visai neišnaudota dėl slaugių trūkumo.

Ar didėja automobilių savininkų skaičius?

Labai žymiai. 1945 m. buvo 25,6 mil. auto savininkų, tuo tarpu šiais metais tikimasi 41,5 mil. Nuo 1945 m. 109% padidėjo benzino suvartojimas automobiliams. Jo tikimasi sunaudoti apie 27 milijonus galonų.

Kiek gauna prezidentas algos?

Prez. Trumanas metinės algos gauna 100,000 dol. ir 50,000 dol. anksčiau rytą stebi tą vieną moderniojo gyvenimo reikinių — mašina skubiai atvežtas pieno bonkas ties savo buto durimis.

Ar bendrovių pelnas pakilo?

Taip. General Motors, U. S. Steel ir kt. bendrovių pelnas padidėjo. Daugiausia laimėjo radio — televizijos aparatų gamintojai. Šių pelnas pakilo ligi 361%.

Ar pabrangs kalakutiena?

Ne. Atpgs. Tai geros naujienos artėjant Padėkos Dienai. Palyginus su 1951 m. kalakutų (turkey) derlius pakilo 13% (net 85% daugiau kaip 1948 m.) ir todėl tikimasi tuos skanumynus atpiginti bent 10%.

Parengė V. A.

mūsų didieji kompozitoriai neranda laiko jaunųjų pianistų literatūrai praturtinti.

Kaip visada taip ir dabar salės šeimininkams reikia priminti, kad toks jos apšildymas tinka tik prekų sandėliui. G. fortepiono neįsigijimas yra didelis nuostolis ne tik kultūrinei visuomenei, bet ir patiems šeimininkams, nes ne vienam geresniam parengimui salė negali būti samdoma be fortepiono.

Po koncerto, gražiai išpuoštam ir parengtam vaišių kambaryje svečiai galėjo jaukiai praleisti laiką, vašintis jaunųjų artistų tėvų rūpesčiu įgytais užkandžiais ir alučiu, o jaunimas salėj dar ir pašokti.

Rengėjai, menininkams ir jų mokytojams suruošė vakariene, kurios metu Birutės Smetonienės mokiniai jai įteikė gėlių.

Baigiant, norisi pareikšti pagarbą visiems, kurie tyliai, bet atkakliai kovoja už mūsų ateities kultūrą.

Julius Kazėnas

TINKAMIAUSIOS ILGIEMS

ZIEMOS VAKARAMS IR

KALEDŲ DOVANOMS

KNYGOS

gaunamos iki Naujų Metų

beveik už pusę kainos

SLIAPTARNIAI. Pirmą knygą, kurioje tiek daug pasakytų apie Amerikos lietuvių gyvenimo sunkumus, vargus ir kovas dėl lietuviybės. 652 puslapiai, Jono Šliupo, "dėdės" Serno ir kun.

Dėmskio atvaizdai, kainą tik 3 doleriai.

SIRDIES RUMAI. Amerikos lietuvių gyvenimo romanas; pirmas apie širdį; iliustruotas; 450 puslapių; kainą 4 doleriai.

ČIKAGOS SESELIAI. Septynios novelės, baisesnės už Upton Sinclair'io RAISTĄ; iliustruotos; 316 puslapių; kainą 3 doleriai.

Visos 3 knygos tik už 6 dolerių! Bet šita beprotiškai nuvertinta kainą galios tik iki Naujų Metų. Todėl nedelskite, bet kitiškai įvoką 6 dolerių ir siųskite: Dr. Alg. Margeris, 3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Persiuntimo kaštus apmokame. (52)

Gintaro karolių, apyrankes, broškutes, sagutes, žiedus ir kitokius dovanoms dalykus gausti pas

J. Karvelį — 3249 So. Halsted St., Chicago, Ill. tel. DANube 6-1136.

Taip pat gausite įvairius odos albumus, pipigines, užrašams knyges su Lietuvos vaizdais, įvairiausių rankdarbių, tautinių liet. kostiumų ir kitokių kūrinių, kurie yra surišti su Lietuva ir jos menu.

Muzikos kūrinius bei instrumentus, akordijonus, foto aparatus, šveicariškus laikrodžius, rašomas mašines su lietuviškais raidiniais ir kitokių prekių didelį pasirinkimą.

Šiais metais iš surinktų Community Chest pinigų didžioji dalis bus skiriama senelių prieglaudoms.

Ko aš
noriu
yra Coke

Dirbti atsigaivinus

Apie parytį, pertrauka darbe yra tvarkoj — bet yra dar geriau su taip gaivinantiu, taip skaniu ledo šaltumo Coca-Cola.

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY

"Coke" is a registered trademark.

© 1952, THE COCA-COLA COMPANY

Artėjant lapkričio 23 dienai

Pirmasis pasaulinis karas davė progos mūsų tautai išsilaikyti iš svetimų jungo. Tas karas baigėsi Rusijos revoliucija ir Vokietijos pralaimėjimu. Tuo laiku išryškėjo tautų laisvojo gyvenimo idėja ir visiškai sustiprėjo, kada JAV Prezidentas Wilsonas paskelbė tautų apsisprendimo teise.

Lietuva, būdama naujos laisvės išylančių tautų tarpe, nieko nelaukdama, 1918 m. vasario 16 d. paskelbė nepriklausomybę. Kraštas, karo nuvargintas buvo didžiausioje betvarkėje, pilna sauvialautojų, plėšikų gaujų, o ir iš šalies įvairūs grobuonys tykojo ir laukė momento mūsų šalį vėl užvaldyti. Taigi paskelbtoji nepriklausomybė dar negalėjo atnešti mums tikros laisvės, ramaus, savystovaus gyvenimo. Reikėjo krašto viduje jėgos, kuri sudraustų neklaūžadas, išvairių nereikalinguosius — laiduotų tikrąją laisvę ir ramų gyvenimą. Tai padaryti galėjo pasisventę ir tikrai mylį savo kraštą vyrai, kurie nebodami pavojus, atsidėdėdami net savo gyvybę pradėjo burtis į savanorių būrinius, o vėliau į kariuomenės pulkus. Todėl ir 1918 m. lapkričio mėn. 23 d., Vilniuje, buvo išleistas pirmasis kariuomenės įsakymas.

Tą dieną, kariai ir visuomenė, iškilmingai minėdavo savo krašte, o taip pat minime ir čia, tremtyje, nes tai brangi istorinė diena, kada galime bent kiek susilaukti, peržvelgti nepriklausomo gyvenimo kariuomenės istoriją, kada ir bent truputį dirbteli į ateitį.

1. NEPRIKLAUSOMYBĖS UŽTIKRINIMAS

1917 m. Rusijoje kilo revoliucija. 1918 m. baigėsi ir pirmasis pasaulinis karas. Vokiečiai iš užimtų kraštų kraustėsi. Jie traukėsi pamažu ir iš Lietuvos. Bolševikų gaujos slinko Lietuvos link, kad vėl užėmus mūsų kraštą.

Jau 1919 m. sausio 6 d. bolševikai užėmė Vilnių. To pat mėn. pabaigoje užėmė ir Šiaulius, pasiekė Telsius, artėjo prie Alytaus ir Kauno. Taigi, lygiai po vieno metų nuo nepriklausomybės paskelbimo akto, mūsų kraštui grėsė pavojus tos laisvės netekti. Vadinasi, Lietuvos laisvės paskelbimo didysis dokumentas turėjo būti užanspauduotas krauju ir ugnimi.

Mūsų pasipriešinimo jėga sudarė tarytum lyg ir iš nieko. Krašte vyrai kilte kilo, kaip iš kokio požemio, didesniuose centruose susirinko būriai, kurie sudarė pulkus, brigadas, divizijas. Jų stipriausias ginklas buvo — Tėvynės meilė, pasiilgimas laisvojo gyvenimo. Šie drąsuliai pastoję kelią raudonosios bangos ir šoko į mūšį su daug kartų stipresniu priešu. Mūsų karys tuo laiku buvo labai menkas ginkluotas, aprenktas ir apirūpintas, tačiau jis turėjo kitą sunkiai nugalimą ginklą — meilę savo kraštui, pasiryžimą, ištvermę ir norą kariauti.

Pirmąjį smūgį sudavė bolševikams ties Kėdainiais 1919 m. vasario 7-9 dienomis. To pat mėn. 13 d. ties Alytumi. Geg. mėn. jau buvo atsiimta Ukmergė, Panevėžys; gi rugp. mėn. buvo išlaisvinti ir Zarasai. 1919 m. gale bolševikai buvo išmesti už Dauguvos.

Kova su bolševikais pasibaigė, bet nepriklausomas gyvenimas dar nebuvo užtikrintas. Tuo pat metu, kada karščiausi mūsų išejo su bolševikais, 1919 m. liepos pabaigoje atsirado kitas grobuonis — tai Gen. Von der Golco kariuomenė, kuri iš Latvijos teritorijos užplūdo mūsų kraštą. Pasirodė ir Beronto Avalovo

gaujos. Mūsų kariai turėjo sušpėti ir šioms kelią pastoti. Išibrovėliai skubiai lino krašto vidun. Jau spalio mėn. bermontininkai buvo pasiekę Šiaulius, Biržus, Linkuvą — Radviliškį. Ši vokiška jėga buvo labai rimtas pavojus mūsų nuvargintiems vyrams. Tačiau Lietuvos laisvės užtikrintojas — karys nesusvyravo, bet vėl stojo į nelygią kovą. Lapkričio 1-22 d. ties Radviliškio bermontininkams sudavė mirtiną smūgį ir išvijo iš Lietuvos teritorijos. Šios kariuomenės ir sunkios kautynės pereinamojo laiko daug mūsų vyrų aukų, bet tikslą pasiekė ir laimėjo daug priešų grobio, taip reikalingu mūsų kariuomenei ginklų.

Tuo pat laiku, kada mūsų jaunai, neprityrusi kariuomenė kovėsi su dviem priešais, nedavė ramybės ir lenkai. 1919 m. pradžioje Pilsudskis jėga užėmė mūsų krašto pietinę ir rytinę dalį, nuo Gardino iki Vilniaus.

Pagaliau, Suvalkų derybose buvo sustabdyti karo veiksmai su lenkais ir nustatyta demark. linija. Tačiau ir čia lenkai savo žodį sulaužė. Derybų dieną Pilsudskis įsakė gen. Želigovskui slapta pulti ir užimti Vilnių ir veržtis gilyn į Lietuvą. 9 d. spalio Želigovskis užėmė Vilnių ir veržėsi į mūsų kraštą. Mūsų jėgos buvo užkluptos iš pasaly, stabdydamos traukėsi, kol pagaliau sustojo Giedraičių — Širvintų linijoje ir čia įsistojo sprendimo mūšio lauke. Laimė padėjo mūsų kariams. Gudrumu ir atkaklumu lenkams buvo suduotas toks smūgis, kad šie panikėjo traukėsi atgal. Ir kažin kur būtų susilaikę, jei ne Tautų Sąjungos komisija. Abipusias kovas komisija sustabdė. Tuo būdu mūsų nepriklausomybės užtikrinimo kovos 1920 m. gale baigėsi su visais trimis priešais. Kovą laimėjome ir kraują užtikrinome paskelbtą 16 vas. nepriklausomybės aktą.

Nepriklausomybės karas pareikalavo apie 4000 vyrų aukų. Jų pusė žuvo kautynėse, kiti buvo sužeisti, o dalis dar ir šiandien gyvena — tai karo invalidai.

2. NEPRIKLAUSOMAS GYVENIMAS

Pasibaigus nepriklausomybės kovoms, kariuomenės daliniai grįžo į nuolatinės būstinės, kur buvo vykdomos įvairios reformos, organizuojama į taikos meto vienetus, aprūpinama naujais ginklais, apmokoma specialių karinių dalykų. Kariuomenė, užtikrinusi ginklų nepriklausomybę ir taikos metu pasiliko to krašto saugotoja, kad vėl kas nors iš pasaly neužpultų. Kad ir per trumpą nepriklausomo gyvenimo laikotarpį, mūsų kariuomenės priedangėje, galėjo brestis ir plėstis visokiariopą pažangą. Kariuomenė užtikrino ramų krašto kūrybos darbą. Žodžiu, taikos meto kariuomenė pasiliko ir toliau savo krašto saugyboje, nes to reikalavo tuo metu susidariusios bendrosios politinės karinės aplinkybės.

Visas mūsų krašto jaunimas, pereidamas per kariuomenės eiles, išėjo taip vadinamą tautos parengimo mokyklą. Vyrai buvo lavinami fiziniai, protiniai ir specialiai kariniai. Kariuomenės eilėse kaimo žaliukai daug kuo įtakėdavo. Kariuomenėje vyrai buvo parengti radiotechnikais, inžinieriais, elektro technikais, telegrafistais, telefonistais ir daugeliu kitų specialybių. Be grynai karinių dalykų kariuomenė parengė: galeistųjų seserų, medicinos ir veterinarijos feldčerių, sanitarų, muzikantų, ugniagesių ir kt.

Greta karo mokslų ir specialybės kariai buvo mokomi skai-

tyti ir rašyti, istorijos, geografijos, topografijos. Greta kareiviai buvo auklėjami bei kultūrinami įvairiomis paskaitom ir ekskursijom. Rūpestingai ir kruopščiai parengta karinės tarnybos programa visokiariopai paruošė ištikimą savo tautos sūnų, patriotą, mylintį savo tėvų žemę. Ir šiandien mes didžiuojamės savo didvyriais, kurie išėjo į partizanų eiles, kariauja iki paskutiniųjų ir savo kraują perka mūsų tautai naują laisvę.

3. NAUJI UŽDAVINIAI

Nepriklausomo gyvenimo laikotarpis, ne dėl mūsų kaltės, buvo palauštas. Atėjo vėl nauji vargai mūsų kraštui. Paskutinioji Lietuvos tragedija turbūt bus baisiausia iš visų buvusiųjų. Lietuva nežmoniška naikinama. Ir visos tas skriaudas pakeldami žinome, kad esame didžiųjų sprendimo aukos. Neturime teisės aiškintis, nėra kam skųstis ir prašyti užtarymo — niekas mūsų balso neklauso. Tačiau valinami didieji jau pajuto, kad lygiai toks pat likimas laukia ir juos, jei nesims tinkamų žygių ir nedarys galutinio sprendimo.

Tarptautinė politika nepaprastai surizgusi, ir atrodo, kad nei pažadai nei nuolaidos jau negali padėti.

Mes, kariai, įvykius turime rūpestingai sekti ir privalome rengtis nepriklausomybės kovoms. Visų lietuvių tarpe turime skleistis vienybės bei pasiaukojimo idėjas. Privalome rimtą dėmesį kreipti į mūsų jaunimą, kad jame galėtume išauginti 1918 m. dviasį. Tai labai svarbus ir labai aktualus uždaviniai.

Visuomenei ir jaunimui reikia rengti paskaitas, atkurti nepriklausomybės kovų vaizdus. Mes savo tarpe turime gyvųjų kovos dalyvių, kurie savo patirtimi gali vaizdžiai atpasakoti įvairius kovos epizodus, nupiešti didvyriškus žygius ir tragiškus įvykius. Šių dienų jaunimas to viso nežino; net neįsivaizduoja, kaip galėjo Lietuvos karys taip daug pakelti kovoję su daug kartų didesniu priešu.

23-ciosios lapkričio proga bent trumpai stabtelėję ties tos dienos reikšme, visada prisiminkime:

a) Visus kovų dalyvius, o ypač tuos didvyrius, kurie garbingai žuvo dėl savo Tautos laisvės. Atiduokime jiems didžiausią pagarbą.

b) Neužmirškime ir tų didvyrių, kurie nelygioje kovoje su priešu nežuvo, bet buvo sužeisti ir paliko visam amžiui invalidais. Jie ir šiandien savo kūne nešioja sviedinių skeveldras, negali dirbti ir yra skausmų kančini. Tėbūna ši šventė diena, kada mes įsipareigojame sudėti nors mažą auką karo invalidų naudai. Maž žinoma, kad visuomenė tą dieną noriai prisideda prie minėjimo ir remia aukomis.

Šiais metais ir kai kurie menininkai, tos dienos pasirodymo proga, jiems skirtą honorarą paskyrė invalidų naudai. Tai labai gražūs reiškiniai ir jie mus viešina.

Minėdami kariuomenės įkūrimo šventę, būkime drąsūs ir tvirti, o mintys mūsų teveda ten, kur mūsų bočių kaulai, kur mūsų didvyrių kraują apšlakstytą žemę, kur liejasi nekaltų žmonių kraujas ir dabar viešpatuoja baisi vergija.

Mjr. A. Jonaitis

Ar jau
įstojai į
VILTIES
draugiją?

Lietuvos girių ugdytojas

(Antano Rukuižos 65 metų sukaktuvių proga)

PROF. J. RAUKTYS

Lietuvos girių — šalies didybė — senųjų ir naujųjų dainų kūrybos šaltinis, Lietuvos gyvųjų tvirtovė, nekartą ekonominio gerbūvio ramstis, gyveno ir tebegyvena mūsų mintyse ir širdyse.

Šiais metais, gruodžio mėn. 4 d., Antanui Rukuižai sueina 65 metai. Visi, kurie pažįstame jį, tikrai galime pasakyti, kad šiam pavydėtinos energijos ir niekad nepailstančiam vyruvi "65" turėtų reikšti ne amžių, bet tik skaitlinę.

A. Rukuiža yra gimęs gruodžio mėn. 4 d. 1887 m. Sriubų kaime, Šėtos valsčiuje, pasiturinčio ūkininko šeimoje.

Kaip vyriausias iš šešiolikos savo brolių ir seserų, mokyti pradėjo dar "daraktoriaus" mokykloje. Išėjęs Šėtos pradžios mokyklą, mokėsi Panevėžio Realinėje Gimnazijoje, kurią baigė 1909 m.

Iki šešių klasių tėvų buvo remiamas, bet paaiškėjus klausimui dėl dvasinės seminarijos, nuo septintosios klasės jau pats ėmė save išlaikyti.

Dar būdamas gimnazijoje lanko į žemės ūkio mokslus. Augstiesiems miškų mokslams anuomet reikėjo siekti Petrapilio, o agronomijos — Maskvos. Išlaikęs konkursinius egzaminus, patenka į Petrapilio Miškų Institutą. Mokydamasis ir pragyvenimui užsidirba tvarkydamas Briansko, Vėlugo ir k. privatiems miškams. Miškų Institutą baigia 1913 m. ir 1915 m. apgina diplominį darbą "Užvėlugo miškų medynų tipai" ir gauna mokslingą miškininko laipsnį.

Baigus mokslą A. Rukuiža norėjo gauti darbą, jei jau ne savo krašto miškuose, tai nors artimesnė srityje. Miškų Departamente, prašant darbo, buvo atsiųstas į "Lietuvai" čia dar nedirbo, Tamsta būs pirmūnais. Latviai geri darbininkai, tikimasi, kad lietuviai bus irgi geri. Tamsta esi katalikas, tai kelias patviras nuo Petrapilio iki Vladivostoko. Norite į Kazanės guberniją? Kitos išeities nesant, sako jubilatas, su skausmu širdyje teko sutikti.

Nuo 1915-1917 m. A. Rukuiža dirbo Kazanės, Samaros srityse,

apsodindamas daubas, stepėse užveisdamas miško apsaugines juostas nuo sausojo rytų vėjo, sulaukdamas pustomąjį smėlį kelių tūkstančių ha plote, užveisdamas didžiulius medelynus, įrengdamas dirbtinį drėkinimą plačiuose plotuose ir kt.

Tokio didelio masto, ir trumpu laiku įvykdyti darbai pareikalavo daug energijos ir sveikatos, bet davė nemaža patyrimo. Miškų Departamento A. Rukuiža buvo didžiai vertinamas.

Prasidėjus bolševizmui A. Rukuižai teko išgyventi daug pavojų. 1917 m., užėjus suirutėi, jis pasitraukia iš Miškų Departamento tarnybos. Patyręs, kad Lietuva jau Nepriklausoma, 1918 m. balandžio mėn. radęs laikraščiuose Landsbergo kvietimą į savąją kraštą, su džiaugsmu nutaria grįžti.

Iš Samaros, su žmona, broliu ir dviem seserim, per tris savaites, patirdamas nemaža pavojų, laimingai pasiekia gimtąjį kraštą (gegužės mėn.).

Du mėnesius vokiečių okupacinės valdžios trukdomas, nutyktas Vilniui, kur Lietuvos Tarybos įstaigose užsiregistruoja darban pirmuoju iš miškininkų. Žemės ūkio Ministro J. Tūbelio A. Rukuiža tuoj skiriamas Kauno Miškų Inspektorium ir pervedama iš vokiečių okupacinės valdžios perimti Kauno gubernijos miškus. Šį pirmąjį Nepriklausomos Lietuvos žemės ūkio Ministro paskyrimą gavus, išsiplėdė jubilato noras — dirbti Lietuvai.

A. Rukuiža, kartu su Povilu Matulioniu, pradėjo dirbti administracijos srityje, bet neilgai trukus abu atsidėjo mokybamajam bei moksliniam miškų darbui ir yra palikę didelį įnašą N. Lietuvos miškų kultūriniam gyvenime. Suprantama, kad tik išsiugdžius tinkamą miškų ūkio specialistą bei patviras nuo Petrapilio iki Vladivostoko. Norite į Kazanės guberniją? Kitos išeities nesant, sako jubilatas, su skausmu širdyje teko sutikti.

Jubilatas, 35 m. dirbęs miškų ūkio srityje, N. Lietuvoje ilgaišią laiką skyrė pedagoginiam darbui. Jau 1921 m. jis moko

miškininkystės Miškų Technikų Kursuose Panevėžyje. Tais pat metais A. Rukuiža skiriamas Žemės ūkio Technikumam Dotnuvon. Čia jam, kaip direktoriui ir mokytojui, tenka daug didesnis darbas.

Negalima nepaminti, kad A. Rukuiža, kaip pedagogas bei administratorius, kreipė daug dėmesio į Technikumo moksleivius įlavinimą ir už mokyklos suolu.

1926 m. D.Ž.Ū. Technikumas buvo uždarytas. Ši mokslo įstaiga, paruošusi agronomų, miškininkų bei kultūrtechnikų, yra labai daug nusipelnusi N. Lietuvos žemės ir miškų ūkio kultūrai bei ekonominiam gyvenimui sustiprinti.

A. Rukuiža, dar esant jam D.Ž.Ū. Technikume, matom taip pat 1924 m. įkurtoje ir Žemės ūkio Akademijoje. Čia jis dirba kaip docentas ir praektorius dviem kadencijom.

1924 m. siunčiamas į užsienį susipažinti su žemės ūkio ir miškų augstosiomis mokyklomis bei programomis. Lankosi Vokietijoje — Eberswalde, Tharando, Muencheno miškų mokslo įstaigose; Šveicarijoje — Zuericho Universitete; Čekoslovakijoje — Prahos ir Bruno agronomijos ir miškų augstosiose mokyklose; Austrijoje — Vienos žemės ūkio Technikos Mokykloje ir Prancūzijoje — Nancy Miškų Akademijoje.

1927-1936 m. A. Rukuiža vadovauja įsteigta Alytuje Vidurinei Miškų Mokyklai. Čia vėl ant jo pečių gula pradžios organizacinis darbas. Ši mokykla, gyvavusi ligi 1939 m. lapkričio mėn. 18 d. (nusikėlimo Vilniui), buvo jau giliai įleidusi šaknis. Veikė Mokomoji Miškų Ūrėdija 5 ha ploto dekoratyvinių ir vaisinių medžių medelynas. Mokomojo personalo buvo vedami miškų tyrimo darbai. V. Miškų Mokykla nemaža prisidėjo Alytaus miestui pagražinti. Be to, Alytaus vasarvietė ir parkai yra taip pat jubilato nuopelnas.

Po 1936 m. A. Rukuiža tęsia mokomąjį darbą 1938 m. vėl atkurtame Miškininkystės Skyriuje prie Ž.Ū. Akademijos Dotnuvoje, ir 1941 m. įjungtame į Vilniaus Universitetą. Vėliau (1942 m.) tapus Miškų Mokslų Fakultetu, studentams miškininkams skaito medžioklės ūkio kursą.

1944 m. besartinąs karo frontas nutraukė Miškų Mokslų Fakulteto veiklą Vilniuje. Jo didelio pasisventimo ir darbo vaisius yra: 72 baigusieji augstąjį miškų mokslą, 485 vidurinįjį ir 230 miškų techniku, neskaitytą agronomų ir kultūrtechnikų. Visi N. Lietuvos miškininkai, su nežymia išimtimi, yra jo mokiniai.

1936 m. A. Rukuiža, sakytume prisiugdęs atžalyno — miškininkų, grįžta prie miškų ūkio vadovavimo darbo.

Iš Alytaus jubilatas išvyksta į Kauną Miškų Departamento Direktoriaus pareigoms. Čia jis, būdamas jau penktuoju iš eilės direktorium nuo departamento įsikūrimo pradžios, randa reikalo padaryti pakeitimų įvairios miškų ūkio bei administracijos šakose. Ypačiai pažymėtini pakeitimai miškų atželdymo, miškų eksploatavimo ir medžio pramonės srityje. Bendrai, visos miškų ūkio šakos keletos metų bėgyje pajuto ryžtingo miškų vadovo ranką. Įvestos naujybės rodė didelę pažangą N. Lietuvos miškų ūkyje.

Prie komunistinės valdžios A. Rukuiža Miškų Departamente nedirbo. Vokiečių okupacijos metu trumpam laikui dar buvo

grįžęs, bet sunegalavęs pasitraukė į Kėdainių Miškų Ūrėdiją miškų ūrėdu — inspektorium. 1944 m. kaip daugelis mūsų, išvyko į Vakarų.

Šalia savo tiesioginės tarnybos pareigų jubilatas suskubdavo dalyvauti įvairiose organizacijose, dėdamasis į visuomeninį, kultūrinį, politinį, tautinį darbą.

Jau gimnazijos laikais, su savo draugais Aukštikalniu, J. Naraku, Daukniu ir kt., žiebia ir skleidžia lietuviškąją šviesę. O anuomet juk mūsų šviesulių netik kaime, bet ir miestelyje — mieste, nedaug buvo. A. Rukuiža, prisimindamas pirmuosius lietuviškosios veiklos žingsnius, kada 1905-6 m. revoliucinio judėjimo metu platino "Naująją gaidę", sakosi visa savo siela, ypačiai Daukno ir Elisono paveiktas, pasijaučia tvirtu lietuviu ir nesvyruojamai ryžtasi lietuviškajam darbui.

Miškų Institute Petrapilyje laikosi lietuvių studentų organizuotame būrelyje, kur esant toli nuo savo krašto, palaikė savame tarpe lietuviškąjį židinį, gaivindamiesi "Vilniaus žiniomis".

Alytuje A. Rukuiža matom Alytaus Miesto Tarybos nariu, XIX Šaulių Rinkinės Valdybos pirmininku, Šaulių Namų Statybos K-to pirmininku, Džukų "Kraštui Tirti D-jos" pirmininku, Džukų Muziejaus vedėju, Lietuvių Tautininkų Alytaus Apygardos valdybos nariu, L. Taisykl. Medžioklės ir Žuklės Alytaus skyr. pirmininku.

Išbuvęs Alytuje arti 10 metų, visur lankydams kaip tautininkas, šaulys bei taip pat Pietų Lietuvos srities miškų inspektorius, plačiai Džukijoje buvo pažįstamas. Visur jo žodis buvo svarus.

Kaune jubilatas dalyvauja L. Tautininkų Apylinkėje, Lietuvių — Latvių ir Lietuvių — Estų Susivienijimo Draugijoje, Lietuvių Ugniagesių Taryboje, Pašaltio Valstybių Ugniagesių Būry, Rotary klube, Latvių Miškininkų Draugijoje garbės nariu, Sutartims su Lenkija Prižiūreiti ir Tirti Komisijoje, Miškams Tirti Komisijoje pirmininku, Lietuvos Gamtininkų Draugijoje, Lietuvos Taisykl. Medžioklės ir Žuklės Draugijos Centro Valdyboje ir be to, redaguoja "Medžioklės" žurnalą.

1936 m. A. Rukuiža atstovauja Lietuvą Tarptautiniame Miškų Komitete ir tarptautiniuose kongresuose Budapešte, Paryžiuje, Berne ir Berlyne.

Minint keletą jubilato būdo bruožų, negalima nepaliesi jo didelio rūpestingumo. Jis nepraeidė nepatyręs, geriau nepatvarkęs. A. Rukuiža ir tremtyje, Vokietijoje, su kitais miškininkais 1944 m. organizuoja pabėgėliams miškininkams bei jų šeimoms suburti stovyklą "Bastei", netoli Dresdeno. Bad Aibling'o stovykloje našlaičius moko gamtos, J. A. Valstybės (nuo 1949 m.) dėdą pastangas lietuviams miškininkams išvijoje parūpinti darbą savo specialybe, nors pats sunkiu darbu pelnosi duoną.

A. Rukuižos darbštumas ir energija buvo gražiai įvertinta ir buvo apdovanotas pasivymėjimo ženklais.

A. Rukuiža pasižymi organizaciniais bei administratyviniais gabumais, turi vadovaujamų asmenų sąvabų. Sprendimų keisti nelabai temėgsta. Jo kartais staigoka žodį atstoja širdies jautrumas ir švelnumas. Dėlto draugystėje jis ir mylimas.

Jubilatas, po Povilo Matulionio, yra žinomas kaip sekančioji didžioji asmenybė Lietuvos miškų kultūros ir miškų ūkio srityje.

A. Rukuižai, jo 65 metų sukaktuvių proga, linkime sulaukti Lietuvos aušros, Lietuvos žaliavos sios girios laukia jo sugrįžtant.

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.
Antanas Česonis
1323 Hollins St.	Waterbury, Conn.
Vladas Varneckas
2157 N. Main St.
So. Boston, Mass.
Brunonas Kalvaitis
545 East Broadway.	Hamilton, Canada
Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.
Brockton, Mass.
Bačiulis A.,
9 Broad St.	Montreal, Canada
Stepas Kęsgala,
6882 Beaulieu St.
Chicago, Ill.
Jonas Paplėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191	Toronto, Canada
Jonas Paršelinas,
62 Pauline Ave.
Dayton, Ohio
J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.	Welland, Canada
Žukauskas Kazys
287½ E. Main St.
Detroit, Mich.
Vl. Pauža,
9124 Quincy Ave.	Anglijoje
Dainora Daunoras
49 Thornton Ave.
Thurnham Green,
London W. 4
Newark, New Jersey
A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.	Australijoje
Povilas Lukošius,
Box 1665 M. G.P.O.,
Adelaide, S. A.
New York-Brooklyne
Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.	Veneculoje
Antanas Diržys,
Avenida Alayon No. 6
Oeste
Maracay, Edo, Aragus
Omaha, Nebr.
J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.	

Clevelande ir apylinkėse

KORP! NEO-LITHUANIA 30 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS

Pranešame, kad Vytauto Didžiojo ir Vilniaus Universitetų studentų Korp! Neo-Lithuania 30-ties metų sukakties minėjimas Clevelande rengiamas šia programa:

1. Lapkričio mėn. 15 d. (šeštadienį) 6 val. vakaro iškilmingas aktas ir meninė dalis Colonial Gardens salėje, 1960 E. 79 St. Meninėje dalyje dalyvaus solistė Natalija Aukštulienė.

Po iškilmingo akto, toje pat salėje, 8 val. vakaro įvyks po-būvis.

2. Lapkričio mėn. 16 d. (sekmadienį) 10 val. ryto renkamas pamaldoms Sv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Po pamaldų vyks-tama į mauzoliejų Korporacijos Garbės Nario a. a. A. Smetonos pagerbti.

Į minėjimą kviečiami Sambūrio nariai su artimaisiais, kor-poracijų ir organizacijų atstovai ir svečiai.

Clevelando Neo-Lithuanai

KARIUOMENĖS MINĖJIMAS

Clevelando L. S. "Ramovė" lapkričio 23 d. prog. lapkričio 22 d. 6 val. 30 min. lietuvių sa-lėje rengia Kariuomenės šven-tės minėjimą. Bus paskaita ir atitinkama me-minė programa.

Vakaro pelnas skiriamas Lie-tuvos karo invalidams šelpti.

Visi clevelandiečiai kviečiami dalyvauti.

SKAUTŲ RĖMĖJŲ SUSIRINKIMAS

Lapkričio mėn. 23 d., tuoj po pamaldų, Lietuvių salėje šaukia-mas metinis Clevelando Skautų Tėvų ir Rėmėjų susirinkimas. Susirinkime bus pranešta praėjusių metų veiklos apyskaita, keliama tolimesnės veiklos suma-nymai ir išrinkta naujiems me-tams valdyba. Visi skautų tėvai ir skautų veiklos rėmėjai kvie-čiami susirinkime dalyvauti.

TAUTINĖS SĄJUNGOS SKYRIAUS METINIS SUSIRINKIMAS

Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus metinis narių susirin-kimas šaukiamas lapkričio mėn. 30 d. 11:30 val. Lietuvių salėje, į susirinkimą kviečiami visi sky-riaus nariai, iš kitų skyrių ir Clevelandą persikėlę Sąjungos nariai ir norintieji į skyrių įsto-ti.

PASISKIRSTE PAREIGOMS CLEVELANDO APYLINKĖS VALDYBA

Lapkričio 7 d. pasiskirstė pa-reigomis ir aptarė numatomus darbus naujoji Bendruomenės valdyba. Posėdžiui pirmininkavo seniausias amžium F. Saukevičius, sekretoriavo jauniausias — J. Nasvytis.

Pareigoms taip pasiskirstė: St. Barzdukas — pirmininkas; Dr. S. Tamošaitis ir P. Karalius — vicepirmininkai; K. S. Karpius ir V. Braziulis — sekreto-riai; F. Saukevičius — išdinin-kas; J. Baltrušaitis, J. Čiubėrkis ir J. Nasvytis — nariai.

Sirdingai sveikinu

MAGDALENĄ ir JUOŽĄ IVANAVIČIUS,

švenčiančius 42 vedybinių metų sukaktį

Vladas Bacevičius

TEISININKŲ SUSIRINKIMAS

Lapkričio mėn. 16 d., sekma-dienį, 11 val. 30 min. Lietuvių salėje, įvyks Teisininkų Dr-jos susirinkimas. Prašoma narius ir prijauniančius dalyvauti.

RADIJAS RENGIA VAKARĄ

Lapkričio 27, Padėkos dieną, Lietuvių Radio klubas rengia linksmą šokių vakarą. Bus įdo-miai dekoruota Lietuvių salė, skrajojanti kalakutų loterija, gėlių šokiai ir kiti įvairumai. Todėl Padėkos dieną visi trem-tiniai, jų globėjai ir jaunimas teatėina į Lietuvių salę.

MENO PARODA CLEVELANDE

Lietuvių Kultūros Fondas lap-kričio mėn. rengia lietuvių dai-lininkų meno parodą Clevelande. Parodą organizuoja specialiai su-daryta komisija iš: L.K.F. vice-pirmininko prof. I. Malinausko, dail. K. Žilinsko ir dail. V. Rau-linaičio.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

L.K.F. savo nariams ir bičiū-liams rengia Naujųjų Metų su-tikimą — balių Taste shap salėje (107 ir Euclid kampas). Baliaus metu bus ir meninė programa. Įėjimo mokestis \$4.00 vienam asmeniui.

Bilietai įsigijimo ir kitų infor-macijų reikalais kreiptis: Al. Laikūnas, 7205 Linwood Ave., telef. EX 1-1082.

AGRONOMŲ DĖMESIUI

Clevelande ir Ohio valstybėje gyvenę agronomai, organizavi-mosi reikalams savo adresus praneša Jonui Daugėlai, 1863 W. 47 St., Cleveland 2, Ohio.

BIBLIOTEKŲ SAVAITĖ

Nuo lapkričio 16 iki lapkričio 21 d. Clevelande paskelbta bib-liotekų savaitė. Tai 60 metų su-kaktis, kai Clevelande veikia viešosios bibliotekos.

Visi naujieji ir senieji, kurie naudoja si Norwood bibliotekos patarnavimus, kviečiami tą sa-vaite gausiai lankytis į bibliote-ką ir praleisti laiką skaitant knygas ir laikraščius.

Ketvirtadienį, lapkričio 20 d., 2 val. po pietų bus filma moti-noms apie vaikų subrendimo lai-ką. Bus išdėstytos ir specialios

PARDUODAMAS NAMAS

East 80 St., netoli Decker, parduodamas didelis 2 šeimų na-mas po 6 kambarius kiekvienai šeimai. 3 garažai. Labai geras pirkiny su dviem šeimom. Prašo-ma \$11,500.

Ray Nausneris, UL 1-3919 LI 1-9216 11809 St. Clair

Gražios, naujos, lietuviškos Kalėdų atvirutės.

Gėlės vestuvėms, pokyliams, laidotuvėms.

Nemokamas pristatymas.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE 6901 Superior Ave., HE 1-6339 Adara nuo 9 val. iki 7 vakaro. (52)

Bronius Budriūnas Clevelande!

Sekmadienį, lapkričio mėn. 16 d., 6:30 val.

lietuvių salėje

IVYKSTA

BR. BUDRIŪNO VYRŲ KVARTETO KONCERTAS

Programai talkininkauja

Akt. P. Maželis

Bilietai po \$1.00, \$1.50 ir \$2.00 gaunami spaudos kioske, pas Ateities klubo narius ir koncerto dieną prie įėjimo. Po programos šokiai, grojant geram orkestrui, gausus bu-fetas ir kiti pajavainimai.

Rengia Clevelando ateitininkai

knygos apie namų reikalus. Penktadienį, lapkričio mėn. 21 d. 7:30 val. vakaro bus rodoma Anton Gardina filmą iš kelionės po Italiją, Jugoslaviją ir Austri-ją. Bus ir kitų parengimų.

FILMOS NORWOOD KNYGYNE

Lapkr. 14 d., aštuntą val. Nor-wood Branch Bibliotekoje, 6405 Superior Ave. bus rodoma šios filmos:

Bryce Canyon — pasaulio ne-paprastiausios žemės slinkimas. A day at the Fed. Reserve Bank of Cleveland — įdomi ap-žvalga iš banko veiklos.

Navajo Sandpainters — paro-do įdomią ir nepaprastą Navajo indėnų smėlio piešinius. Visi kviečiami, tik vaikai turi ateiti su suaugusiais.

CLEVELANDO ORKESTRAS

Ši mėnesį dirigentas George Szell ir Clevelando Orkestras lankys šešis universitetus ir daugelį miestų. Į Clevelandą grįš lapkričio 23 ir išpildys "Twilight" koncertą. Vėliau vėl kon-certuos kituose miestuose ir mo-kyklose.

PARDUODAMI NAMAI LIETUVIŲ RAJONE

2 šeimų namas, 10 kambarių, vonios, centralinis apšildymas. Namas Star Ave. Kaina prieina-ma.

2 šeimų. 5 kambariai ir vonia ir 2 kambariai ir vonia. Centra-linis apšildymas, 3 garažai. Lais-vas. Namas Lawnview gatvėje. Kaina prieinama.

Kreiptis: P. P. Muliolis, 6606 Superior, telef. UT 1-2345

PORTRETINĖS SVEIKINIMO ATVIRUTĖS

Būk gudrus ir nepaprastas šiais metais. Siųsk Kalėdų Portreto sveikinimą įstaty-tą į gražią Kalėdų atvirutę, su pritaikytu voku.

EAST 79th STUDIO

1197 East 79 St. HE 1-3535 EX 1-6716

I. J. SAMAS, JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai Laikrodžių taisyimas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park

EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

CLEVELANDIEČIŲ DĖMESIUI

Dirvos redakcija visų cleve-landiečių patogumui praneša, kad norintieji savo artimiesiems ir pažįstamiems per laikraštį pranešti apie savo išvykimus atostogų, apie šeimos šventes, laimingus ir nelaimingus atsitiki-mus, tą gali padaryti nemoka-mai.

Organizacijų susirinkimai, pa-skaitos, paminėjimai, skelbiami nemokamai. Tuo gali naudotis visos Clevelando lietuviškos or-ganizacijos.

NO BETTER TERMS ANYWHERE

LOANS TO REPAIR, MAINTAIN, MODERNIZE YOUR HOME OR BUSINESS PROPERTY

KAS

UŽSISAKĖ

DIRVĄ —

TAS NESIGAILEJO!

"Society Plan"

jums padeda taupyti!

Ateikit. Susipažinkit su 3 laipsnių planu, kaip sudaryti Jūsų taupymo sąskaitą, arba pareikalaukit raštu

Nemokamos Knygeles

išaiškinančios apie šį asme-nišką patarnavimą.

Nemokama vieta automobiliui pa-tatyt Jums esant banke, tuoju už namų, 127 Public Square. Federal Deposit Insurance Corp. narys.

NAMŲ REMONTAS, DAŽYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd. (52)

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistė

7106 Superior Ave.

Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarnavimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvių, šėdinių, vaikų ir kitos nuo-tauros.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų žvalgųjų fotografas, dabar CLEVELANDE.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivi-nantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas prista-tymas dieną ir naktį. Atđara ir trečiadieniais.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

APDRAUDOS PATARNAVIMAS

MASINŲ, GAISRO, GYVYBES

Milioni žino Farm Bureau apdraudą dėl žemų kainų. Bet ar Jūs žinojot, kad Jūsų Farm Bureau atstovas gali Jums duoti tvirtą apdraudą už nedidelę kainą.

Perkant ar pratęsiant bent kokią apdraudą Jūs visad pasiteiraukit

PAULINA SENKUS 13706 Benwood Ave. Tel.: SK 1-2183

FARM BUREAU INSURANCE COS.

• Farm Bureau Mutual Insurance Co.
• Farm Bureau Life Insurance Co.
• Farm Bureau Mutual Fire Insurance Co.
HOME OFFICE: COLUMBUS, OHIO

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba ra-kandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkainavi-mo, ko visada reikalauja ap-draudos kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

716 Society for Saving Bld.

Telef.: MAIN 1-1773.

Rezidencija: PENINSULA 2521

ATIDARYTA NAUJA LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus, Vynas, Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant

geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

ŽMOGAUS LAIMĖ

Žmogus laimingas, kada laisvas nuo gyvenimo var-gų, rūpesčių, ekonominių nedeatelių.

Žmogus, nuolat taupydamas, tą laimę gali pasiekti ir iš ekonominių vargų išsilaivinti.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vie-ta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10,000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.

Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2198

Cleveland, Ohio

DEKIT BANKAN PINIGUS, SUTAUPYTUS VARTOJANT MONCRIEF SILDYMO SISTEMĄ

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

P J KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestyje, kreip-kitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įva-riuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgotio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTAH 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

7526 Star Avenue

Cleveland 3, Ohio

Wikelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė

Aldona Wikelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavi-mo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1763

